

Je'ej ti tyo'tyéyu'si'huaca' a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can

A'íi pu Cirístu' tyitáa'ixaaj i Dios jitze ma'can

¹ A'yaa pu jájcuaj imuáj i Dios mue'tíj tyi-huó'ixaaj i tahuásimua'ci'ij, ajta quee séej na'aj jime' i nyúucarij, a'yaa pu séecan tyu'ta'ítýaca' mej mij jitzán ma'can tyu'taxáj. ² Ajta ijíj, tí'ij arí néijmi'i tye'entyipua'rij, Dios pu i juyó j ujo'ta'ítýaca' tí'ij a'íin tyitaaté'exaatye'en jitzán ma'can, a'íj pu jitzán ma'can jaatyátaahuaca' i cháanacaj, ajta je'en a'yan tye'entyíhuo tí'ij néijmi'i tyá'ci'tyij a'íjci i yójra'. ³ A'íi pu a'íin pué'een i ti jin huápu'ij tyámua' naa huasé'rin i Dios, ajta i tyévira' a'yan cha'tána'aj huasé'rin tí'ij ajta i Dios, a'íi pu néijmi'i tyí'vi' tí'ij na'aj i ti tyí'sejre' a'íjna jime' i junyúucaa. Tí'ij tyitacá'ri'raj i tyaj jin ootyá'ítzee i Dios jimi, aj pu'ij huatyéeyixij i ípuárij japua muáca'ta' i Dios, ⁴ ajta a'yan tye'rájraa ti a'íin jéetze' va'cán jin tyi'tyaváaj ta'raa, mequee a'íimaj i maj tajapúa tyí'huüre', ji'nye a'íj pu jin tye'entyájrurij i ti jéetze' juxie've' jime' mequee a'íimaj i maj tajapúa tyí'huüre'.

A'íjna i yójra' i Dios jéetze' pu va'cán jin tyi'tyéjvee mequee a'íimaj i maj tajapúa tyí'huüre'

⁵ Ji'nye i Dios capu a'náj a'yan séej tyu'té'exaaaj a'íjma i maj tajapuá tyí'huiire' yee:

Muáaj paj nyiyóoj pué'een,

nyáaj nu ijíj mua'antyíhuoo.

Capu ajta a'yan séej tyu'té'exaaaj a'íjma i maj tajapuá tyí'huiire' yee:

Nyáaj nu táatajra' pue'éenye'ej na'mej,

ajta a'ín nyiyóoj pu pue'éenye'ej ta'mej.

⁶ Ajta a'íjna jitze ma'can i juyój, a'yaa pu tyi-huo'té'exaaaj a'íjma i maj a'yan cháanacaj japua huacháatimee tíjin:

Miche' néijmi'i i maj tyí'huiire' i Dios jimi jaatyáanajche.

⁷ Ajta a'íjma jimi i maj tajapuá tyí'huiire', a'yaa i Dios tyí'xaj tíjin:

A'yaa pu huá'uurej a'íjma i maj tajapuá tyí'huiire' tí'ij áacaj,

ajta a'yan huá'uurej tí'ij tíej a'íjma i ti tyi-huá'ijtye'.

⁸ Ajta a'íjna jitze ma'can i juyój, a'yaa pu tyí'xaj tíjin:

Muáaj mu paj Dios pué'een, capu a'náj antyípuá'rij i paj jin antyía'mua'reej,

ajta i paj jin tyi'tyéjvee ji'rénnya'aj pu séejre', pajta a'yan tyí'ijta je'ej tí tye'tyévijtye'.

⁹ Muáaj paj jaxie've' i tí tyámua' een pajta quee jaxie've' i tí je'ej pua'aj een,

a'íj pu jin i Dios mua'antyíhuoo, a Dios,

ajta muaatá' i paj jin jéetze' huatá'tyamua've'en mequee a'ímaj i a'tyéityeristyamua'.

¹⁰ A'yaa pu ajta tyí'xaj tíjin:

Muáaj nyavástara', jájcuaj imuáj paj
jaatyátaahuaca' i cháanacaj,
pajta a'íjna huatyátaahuaca' i tajapuá ti séejre'.

¹¹ Ajta néijmi'i pu tye'entyipuaá'rij tí'ij na'aj
pua'máj tyí'sejre',
pajta muáaj, jusén paj jin séeria'aj puá'mej.
Néijmi'i pu a'yan tyu'tyemí'ma'cantarij tí'ij i
cáanarij,

¹² a'yaa paj tyeetyátutaj tí'ij i cáanarij
tyí'tutzijhuacaa,
a'yaa paj néijmi'i seequéj tyí'uurej, tí'ij a'tíj ti
seequéj eenye' tyu'tyóchejtye'en.

Pajta muáaj paj póoche' a'íin pana'aj pué'een,
capáj a'náj á'pua'ren.

¹³ Capu i Dios a'náj séej a'yan tyu'té'exaaaj a'íjma
i maj tajapuá tyí'huiire' yee:

Huatyéyixi' i nyamuáca'ta',
'asta nyana'aj quee huo'mué'tin a'íjma i
maj muájcha'iire' mej mij muéetzij
mua'rá'astijre'en.

¹⁴ Ji'nye néijmi'i i maj tajapuá tyí'huiire', a'íi mu
a'íin pué'een i júuricamej Dios ti tyihuá'ijtye',
mej mij huo'tyáhuire'en a'íjma i ti huá'ci'tyij ti
Dios hua' japua huatányuunyij.

2

*Tyiche' ja'rá'astijre'en a'íjna i tyaj
jáanamujri'*

¹ A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' tyaj jéehua
tyámua' naa tyáanamuj a'íjna i nyúucarij, tyej
tyij quee ajtáciinyej a'íjna jitze i juyéj. ² A'íjna
i nyúucarij i ti Dios ará'tyeej jaataxájtaca'

a'íjma jimi i maj tajapuá tyí'huiire', a'íi pu ajta tyí'huiiria'ca'aj, majta a'ímaj i maj quee ja'rá'astijrej, a'yaa pu puéjtzij tyihuo'ci'ij je'ej ti tye'tyévijtya'ca'aj. ³ ¿Ji'nye ij tyí'rij ti quee puéjtzij táaci'tyij tipua'aj a'yan tyetyá'xaahuataj a'íjci i nyúucaria'ra' i Dios, ti ajta jéehua huápuí'ij juxie've'? Ji'nye a'íi pu i tavástara' anaquéej a'yan tyaataxájtaca', majta je'en séecan a'yan tyaataxájtaca' je'ej maj tyáanamujari' a'íjci i nyúucarij. ⁴ Dios pu ajta jaataséjrataca' a'íjci jime' ti a'yan huaríj tyí'tíj jime' ti huápuí'ij naa huasé'rin, ajta jaatyájtoo i ju júuricamej hua'tzajta' je'ej ti tya'ránajchaca'.

Cirístu' pu a'yan ajta tyu'nié'huaca' mati'ij i ihuáamua'mua'

⁵ Capu i Dios jaatyájtoo a'ímaj jimi i maj tajapuá tyí'huiire', mej mij a'íjci jin antyúumua'reeriaj muá'ra'nyij i cháanacaj tyaj japuan huacháatima'aj tá'ju'un, a'íjna i tyaj a'yan jime' tyí'xaj. ⁶ A'yaa pu'uj a'tíj a'náj tyí'xajtaca'aj tijin:

¿Tyi'tanyí je'ej tyi'pué'een i tyévij?

¿Tyi'tanyí jin mua'antyúumua'ree i tyétyacaa?

¿Ji'nye pej pij hua'tamuá're'rii majta a' jitze juxie've'?

⁷ A'yaa paj jáaruuj ti'ij jéetze' ciléenye' jin tyi'tyaváaj tá'ra'nyij, mequee a'ímaj i maj tajapuá tyí'huiire',

pajta tyámua' tyaatá', a'íjci jime' paj ja'antyíhuoj ti'ij jéehua huápuí'ij tyáaci'tyij, majta néijmi'i tyámua' jo'taséj,

8 pajta néijmi'i tyaatá' ti'ij tyi'táj jin antyúumua'reeriaj, mej mij a'íjna jin ja'rá'astijre'en.

A'yaa pu'ij, ti'ij néijmi'i jimi tyu'tyátuiihuaca', Dios pu ajta néijmi'i tyaatá'. Ajta ijíj capu eexúj séejre' maj néijmi'i já'astijria'aj. 9 Tyajta a'yan tyé'sej a'íjci i Jesús, ti i Dios a'yan jáaruuj ti'ij cfi na'aj á'tyeevi' ti jéetze' ciléenyé' jin tyi'tyaváaj tá'ra'nyij mequee a'íimaj i maj tajapuá tyí'huiire', a'íi pu ijíj va'cán jin tyi'tyéjvee, a'íjna jime' ti a'íin jaapuéjtzitariaca' ti'ij huamuí'. Dios, i ti jéehua taxie've', a'yaa pu tyu'tá' ti'ij i Jesús néijmi'caa jitze ma'can huámuí'nyij, ajta je'en néijmi'caa táahuire'en.

10 Néijmi'i i ti tyí'sejre' Dios pu tyía'rij ajta néijmi'i jimí tyí'sejre' a'íjna jime' ti a'íin néijmi'i tyú'taahuaca', a'yaa pu'ij tyá'xie've' mej mij néijmi'i i yójmua'mua' jimí huatyá'itzeere'en jusén jime'. A'íj pu jin i Dios, a'yan tyaanéijmi'tarej a'íjna jime' ti jaapuéjtzitariaca' i Ciríistu' ta'aj ij tyámua' tyú'uurej, ajta néijmi'caa táahuire'en. 11 Ji'nye néijmi'i mu séej mana'aj jitze ajtyáma'can, a'íijma i ti huatyóa'rij, ajta a'íijma a'íin ti arí hua'antyívi'tica'aj. A'íj pu jin, capu jatyevi'raste' a'íjci yójra' ti a'yan hua'tamuá'muatya'an yee: “Nye'ihuáamua' mu pué'een”, 12 ajta a'yan tyu'taxájtaca' i yu'xarij jitze tijin:

Nyetyihuo'té'exaatye'sij muéetzij jitze ma'can i nye'ihuáamua',

nyajta tyu'táchuiicaj hua' tzajta' a'íijma i maj jusi'rii.

13 A'yaa pu ajta tyí'xaj tijin:

A'íj nu jítze tyi'ijchó've'ej na'mej.

Ajtáhua'aj a'yan tijin:

Yá'nyaj huatyéjve, hua' jamuán i yójmua'tyee i Dios ti naatávi'tistej.

14 A'yájna mati'ij a'íimaj i yójmua'mua' i maj seequéj aja'chej, juxa'aj mana'aj eenye' tyáhue'ra', majta juxa'aj eenye' tyáaxure', a'yaa pu ajta i Jesús huóoruuj tí'ij a'yan cha'tána'aj eenye' tyáhue'ra', ajta a'yan eenye' tyáxuure'ej, ta'aj ij ja'antypuá'ritye'en a'íjci i ti a'íjna jin antyúumua'reeriaca'aj ti huó'cui'nyij ti tyeítjee, a'íi pu a'íin pué'een i tyiyáaru'. 15 A'yaa pu'ij tyihui'rájtoo a'íjma i maj a'yan séjria'ca'aj mati'ij i maj ca'nyéjrij jin tyí'muarie' a'íjna jime' maj tyí'tziinya'ca'aj maj huá'cui'nyij. 16 A'yaa pu tyi'ja'yájna, tiquee a'íjna jin mujo've'mej tí'ij a'íimaj huatyáhuiire'en i maj tajapuá tyí'huiire', sulu ta'aj ij a'íjma huatyáhuiire'en i maj Abraham jítze eeráma'can. 17 A'íj pu jin a'yan huó'ruuj mati'ij i ihuáamua'mua', ta'ij ij a'íjna jin tye'entyájrutyey i ti néijmi'i jin tyu'tyáhuiire'en i Dios jimi, ajta a'yan tyihuá'ancu'vaxij i tyeítjee, ajta tyihuacáari'ri' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi. 18 Ajta je'en a'íin jaapuéjtzitariaca', ajta tyo'táviicue'ri', ijíj pu arí i'ríj ti a'íin huo'táhuiire'en a'íjma i maj á'viicue're' tyi'tíj jime'.

3

Jesús pu jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Moisés

¹ A'yaa pu'ij, nye'ihuáamua', mua'aj xu i Dios jitze ajtyáma'can, ajta a'ín jamuaatajé siaj sij néijmi'i jimi huatyá'itzeere'en, siata'aj tyámua' a'íj jitze tyú'mua'tyij i Jesús, i Dios ti uyo'ta'ityaca' ajta a'ín néijmi'i jin tyí'huiire' i Dios jimi, a'í pu ajta taaté'exaa a'íjna i nyúucarij i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye'. ² Ji'nye a'í pu i Jesús néijmi'i jin tyámua' tyí'sejre' i Dios jimi, i ti ja'antyíhuoj ti'ij a'íjna jin tyu'tyáhuire'en, a'yájna ti'ij ajta i Moisés néijmi'i jin tya'rá'astej ti'ij tyí'huiiria'ca'aj i chí'ra'an tzajta' i Dios. ³ Ajta i Jesús Dios pu jéetze' pu va'cán tye'entyáarujtyej, quee a'íjci i Moisés, a'yájna tyati'ij tyajta jéetze' tyámua' tya'tá'caa a'íjci i ti chí'ij tyí'ta'huacaa tyequée a'íjci i chí'ij. ⁴ Néijmi'i i chí'ij ti tyí'sejre' a'táj pu ja'ajtaahuaca', ajta i Dios pu a'ín pué'een i ti néijmi'i tyú'taahuaca' ti'ij na'aj i ti a'yan tyí'sejre'. ⁵ A'yaa pu'ij, a'íjna i Moisés, i ti tyi'táj jin tyí'huiiria'ca'aj, néijmi'i pu jin tyámua' huaríj i chí'ra'an tzajta' i Dios, a'yaa pu tyí'huiiria'ca'aj ti'ij jaataxáj je'ej ti tyi'táj i Dios tyu'taxájtaj. ⁶ Ajta i Cirúistu', i ti yójra' pué'een, a'í pu néijmi'i jin tyámua' tyí'huiire' i chí'ra'an tzajta' i Dios, ajta a'íjna i chí'ra'an ityáj tu a'ín pué'een i tye'ityeristyamua'me'en, tipua'aj tyetyo'táviicue' tyej tyámua' eenye' tyajta tatyamua've'ej a'íjci jime' i tyaj jitzán tyi'ijchó've'.

I Dios jimi mu juso'pe' a'ímaj i maj tye'ityeristyamua'me'en pué'een

⁷ A'íj pu jin, a'yájna tí'ij tyí'xaj i júuricama'ra' i Dios i yu'xarij jítze a'yan tíjin:

Típua'aj mua'aj ijíj síáanamuj je'ej tí i Dios tyí'xaj,

⁸ caxu tyi'tyánaamuan i juxiéjnyu'caa tzajta', mati'ij a'íjma i maj quee jáanamujri', majta je'en tyi'tíj jin jaatatyésej i Dios a'ájna jo'tíj quee já'tyi'tíj.

⁹ A'áa mu tyi'tíj jin natatyésej a'íimaj i já'muahuasimua'ci'ij, majta a'áa já'tyeej huá'puatyej nyinyi'ra'aj metyi'séeraj je'ej nyaj tyi'tíj jin rijcaj.

¹⁰ A'íj nu jin huo'tájaaxiejvi'ri' néijmi'caa a'íimaj i tyeítýee,

nyajta a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: “A'náj tina'aj mu je'ej pua'aj tyí'mua'tzej i jutzájta', majta quee a'náj jaxie've' maj jáamua'tyij je'ej nyej nyáaj tyí'ijta.”

¹¹ A'íj nu nyij jin nyú'camui'ij a'yan nyetya'tányaratziiri'

maj quee a'náj ujo'tyárutyij jo'maj ja'huóoso'pe'en nyajamuan.

¹² Nye'ihuáamua', tyámua' xu'uj mua'aj tí'ij quee síj tí ja'mua jítze ajtyáma'can je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íj i jutzájta', nusu tíquee ajta che'tyá'tzaahuatye'ej, tí'ij a'ájna jin ajtára'nyij i Dios jimi tí júurij. ¹³ Sulu siata'aj ca'nyíjra'aj hu-

atóoa'an séej siajta séej jamuán a'náj tina'aj, ijíj siaj siooj júurij, tí'ij quee síj tye'tyánaamuan i jutzájta' tyi'tíj jime' tí hue'tzij pu'éen ajta je'en a'ájna jin je'ej pua'aj huárinyij. ¹⁴ Ji'nye a'yaa pu ityájma tyi'tíj tyí'taci'tyij jamuán i Círíistu',

tipua'aj tyetyo'táviicue' tyaj a'náj tina'aj tyámua' eenye' 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipua'rej, a'yájna tyati'ij tye'ejchó'va'ca'aj tya'ti'ij hu- atyátahuij.

¹⁵ A'ij pu jin a'yan tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin: Tipua'aj mua'aj ijíj siáanamuj je'ej ti i Dios tyí'xaj,

caxu tyi'tyánaamuan i jutzájta', mati'ij a'íimaj i maj quee jáanamujri'.

¹⁶ ¿A'tyaanyíj maj a'ín pué'een i maj quee ja'rá'astej mati'ij jáanamujri' i nyúucaria'ra' i Dios? A'íimaj mu a'ín pué'een i Moisés ti hui'rájtoj a'ájna a Egipto. ¹⁷ Ajta a'íijma i Dios ti huá'puatyej nyinyi'ra'aj huá'jaaxiejvi' a'íimaj mu a'ín pué'een i maj ootyá'itzee i jimí, majta je'en huá'cuii a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij. ¹⁸ A'íi mu majta a'ín pué'een i ti Dios hua' jime' a'yan tya'tóoratziiri' mej mij quee a'náj ujo'tyájrutyey jo'maj ja'huóoso'pe'en, a'ájna jime' maj quee ja'antzaahuaj. ¹⁹ A'yaa pu tyi'ja'yájna, a'yaa tu tyá'mua'reej tiquee a'yan tyihuo'ci'ij maj ujo'tyájrutyey, ji'nye camu tyá'antzaahuaj.

4

¹ A'ij pu jin, ijíj tu ooj je'ej tyí'rij ti'ij táahui're'en a'ájna i Dios ti jin tya'tóoratziiri' tyej tyij ujo'tyájrutyey jo'tyaj ja'huátaso'pe'en, tyiche' tyámua' tyi'huátacha'ín, ti'ij quee sáij tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en ajta je'en quee jáaci'tyij ti a'áa jo'tyájrutyey. ² Ji'nye ityáj tu ja'ancuriáa' a'ájna i nyúucarij i Dios ti jin tii'rátosij, ajta a'íijma capu huo'tyáhuíi mati'ij jáanamujri',

ji'nye camu a'yan huaríj ti'ij tyé'ijtaca'aj i nyúucarij maj jáanamujri'. ³ Tyajta ityáj, i tyej tyá'antzaahuaj, ityáj tu a'áa jo'tyárutyij jo'tyaj ja'huátaso'pe'en, a'íjna i ti Dios jin a'yan tyu'taxájtaca' hua' jime' tijin:

A'íj nu jin nyú'camui'ij nyetya'tányaratziiri',
mej mij quee a'áa jo'tyájrutyey jo'maj nyajamuan
ja'huóoso'pe'en.

Ajta i Dios jimi pu'ríj néijmi'i tyí'ci'piihuaca'aj ti'ij na'aj tyeetyátaahuaca' i cháanacaj, ⁴ ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze a'íjna jime' i xicáara' ta'ráahua'puaj tijin:

Dios pu huóoso'pej ti'ij ja'antyci'ij i ti jin
tyu'muáriej a'ájna xicáara' jitze i
ta'ráahua'puaj.

⁵ Ajtáhua'aj pu a'yan tyá'xaj yu'xarij jitze tijin:

Camu a'áa jo'tyárutyij jó'nyaj huaja'tá'caa mej
mij huóoso'pe'en.

⁶ Ajta móoche' mu séecan á'itzeere' maj a'áa jo'tyájrutyey jo'maj jamuán ja'huóoso'pe'en i Dios, a'ímaj i maj quee a'áa jo'tyájrurij, a'íjna jime' maj quee ja'rá'astijrej a'íjci i nyúucarij i Dios ti jin hui'ratonyíiche'. ⁷ A'íj pu jin i Dios arí ajtáhua'aj séej xicáara' jitze tya'taráj ajta a'yan jaatamua'aj tijin: "ijíj", a'íjna pu jimi a'yan ará'tyeej tyaataxájtaca' i David a'náj ti a'yan atyojo'ré'nyesij, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

Típua'aj ijíj mua'aj siáanamuj je'ej ti tyí'xaj i
Dios,

caxu tyi'tyánaamuan i jutzájta'.

8 Ji'nye t̄ipua'aj a'íjna i Josué huotá'nyijche' maj huóoso'pe'en a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, capu i Dios a'yan tyataxáatajche' ajtáhua'aj séej xicáara' jitze. ⁹ A'íj pu jin óoche' á'itzeere' hua' jimi i tyeítyeristyamua'me'en i Dios mej mij jamuán huóoso'pe'en, ¹⁰ ji'nye a'íjna i a'tíj t̄i a'áa jo'tyárutyij jo'tij i Dios tyihuaja'tá'caa t̄i'ij a'tíj huóoso'pe'en, a'yaa pu tyá'ci'tyij t̄i huóoso'pe'en i t̄i jin tyí'muarie' t̄i'ij ajta Dios tyi'huóoso'pej. ¹¹ A'íj pu jin, tyiche' ca'nyíjra'aj huatáta'an tyej tyij tyámua'eenye' ajta ij táaci'tyij tyaj a'áa jo'tyájrutyey jo'tyaj ja'huátaso'pe'en, ta'aj ij quee a'tíj a'yan rijcaj mati'ij jájcuaj imuáj huaríj i maj quee tyá'antzaahuj.

¹² Ji'nye a'íjna i nyúucaria'ra' i Dios, a'íj pu júurij ajta néijmi'i putyí'uurej. Ajta jéetze' tyí'huiire' quee i chúun t̄i juxa'aj tya'antámuamuaa, a'íj pu tyáru'pij i xiéjnyu'caria'ra' jitze i tyévij, ajta i mua'tzíiria'ra' tzajta', ajta jaayí'tin t̄i jáamua'reej je'ej t̄i síj tyí'mua'tzej, ajta je'ej t̄i síj tyá'xie've' i juxiéjnyu'caa tzajta' t̄i'ij tyi'tíj jin je'ej huárinyij. ¹³ Ajta néijmi'i i Dios t̄i tyú'taahuaca' capu tyi'tíj i'ríj t̄i'ij jimi huatyóo'avaaj, néijmi'i pu jimi tyí'sejre', ajta a'yan tyúuxie've' tyaj néijmi'i jimi huatátasejrataj.

Jesús pu a'íjn pué'een i t̄i jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee

¹⁴ A'íjna i Jesús, i t̄i yójra' pué'een i Dios, a'íj pu a'íjn pué'een i t̄i tajimí va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, ajta arí tajapuá jo'ojnyéj.

A'íj pu jìn tyiche' tyámua' eenye' i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye'. ¹⁵ Ji'nye a'íjna i ti tajíme' va'cán jìn tyi'tyéjvee i Dios jimi, a'íi pu jaayí'tin ti'ij tá'ancu'vaxi'in a'íjna jime' tyaj quee taca'nyej i tatzájta', ji'nye a'íi pu ajta a'yan tyaa-puéjtzitariaca' tyati'ij ityáj, ajta a'íjna capu a'náj tyi'tíj jìn ootyá'itzee. ¹⁶ Tyiche' taxáahuaj aj-tyáxiirej jo'tíj jo'tyéjvee i ipuárij i ti jitzán acájca i Dios ti jéehua taxie've', ti'ij a'íin tá'ancu'vaxi'in ajta je'en táahuire'en tyati'ij á'viicue'ria'aj.

5

¹ Néijmi'i i maj va'cán jìn tyí'huiire' i Dios jimi, a'íi mu a'yan tyihua'vá'huoosij i tyeítyee, mej mij a'íjna jìn antyúumua'reeriaj mej mij hua' japua huatányuunyij i Dios jimi, ajta mej mij tyu'támu'vejritaj i Dios jimi, majta ya'muáatyee huatámu'vejritaj a'íjci jime' i maj jìn ootyá'itzee. ² Ajta a'íjna i ti tyi'tíj jìn tyi'tyéjvee a'íimaj mu tyé'ijtye' i tyeítyee, a'íj pu jìn i'ríj ti'ij hua'ancu'vajxi'in a'íimaj i maj quee tyi'tíj mua'reej, majta i maj tyi'tíj jìn á'itzeere' i Dios jimi, ³ ajta a'íjna jime' tiquee juca'nyej a'íj pu jìn juxie've' ti anaquéej tyu'támu'vejritaj a'íjna jime' ti a'íin ootyá'itzee i Dios jimi, ajta je'en a'íjma jime' i tyeítyee i maj a'yan cha'taj mana'aj tyi'tíj jìn tyityo'tyá'itzeerej i Dios jimi. ⁴ Capu i'ríj ti a'tíj jusíj a'íjna jìn tye'entyájrutyey, sulu Dios pu a'yan tyaata'íjtye'sij, a'yájna ti'ij tyaata'íj a'íjci i Aarón. ⁵ A'yaa pu cha'tána'aj, a'íjna i Ciriistu' capu jusíj antyúuhuoj ti'ij va'cán jìn tye'entyájrutyey, sulu Dios pu a'íjna jìn

tye'entyáaruajtje, ji'nye a'íi pu a'yan tyaaté'exaa tijn:

Muáaj paj nyiyóoj pué'een,
ijíj nu a' táataj pue'éenye'ej na'mej.

⁶ A'yaa pu ajtáhua'aj tyaaté'exaa i yu'xarij jitze tijn:

Muáaj paj jusén jime' va'cán jin tyi'tyaváaj
puá'mej i Dios jimi
a'yájna tí'ij ajta a'íjna i Melquisedec.

⁷ Tí'ij ooj i Ciriistu' a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua, a'yaa pu jéehua tyu'tyéenyuj ajta huóoyiinyaca' a'íjna jimi i Dios, i tí a'yan tyeeý'tín tí japuan huatányuunyij tí'ij quee huámu'i'nyij, ajta néijmi'i tya'rá'astej, a'íj pu jin i Dios jáanamujri'. ⁸ A'yaa pu'ij a'íjna i Ciriistu', i tí yójra' pué'een i Dios, a'yaa pu tyapuéetzitarej tí'ij ij jáamua'reeri' i tí néijmi'i tya'rá'astijre, ⁹ ajta tí'ij néijmi'i jin tyámua' huaríj, aj pu'ij a'íjna jin tye'entyájrurij tí'ij a'íin hui'rátóonyij jusén jime' néijmi'caa i maj jimi tyá'tzaahuatye', ¹⁰ ajta i Dios a'íjna jin tye'entyáaruajtje tí'ij va'cán jin tyu'tyáhuire'en i Dios jimi, a'yájna tí'ij ajta tyu'tyáhuíi a'íjna i Melquisedec.

Maj jéetze' tyámua' tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi

¹¹ Jéehua tu tyajá'mua'ixaatye' a'íjci jime', ajta tyési' tyej tyij tyámua' naa tyajamuaaté'exaatye'en, ji'nye caxu mua'aj jiye'tzín yo'itéej xá'ju'un. ¹² Maj siajta seríj á'tyeej, pu'ríj a'yan tyi'xá'pui'intacaj siaj sij mua'aj tyihuó'mua'tyej, maj siajta quee caxu, sulu a'yaa pu tyúuxie've' tí a'tíj ajtáhua'aj

tyajamuáamua'tyej a'íjna jime' i nyúucarij i maj jin huatyóohuij. A'yaa xu een mati'ij a'íimaj i ti'ríij maj jumua'tij léechij ya'caa, maj quee xu yó'japui'ra' i cue'ráj. ¹³ A'íimaj i maj i léechij jin júurij a'yaa mu een mati'ij i ti'ríij i maj móoj huá'tzi'tyej, a'íj mu jin quee xu yó'itej a'íjci i nyúucarij i maj jin tyihuo'muá'tyej je'ej ti sáij tyi'tyúucha'ij i Dios jimi. ¹⁴ A'íjna i nyúucarij a'yaa pu tyi'huüre' ti'ij i cue'ráj i maj jacua'caa i maj huásij, i maj meríj jamua'reej tyi'tíj ti xá'pui' ajta i ti'quee xá'pui', ji'nye mu'ríj jaayí'tin a'íjci jime' maj tyámua' tyityetyúucha'ij i Dios jimi.

6

¹ A'íj pu jin tyiche' huaju'un tyej tyij jéetze' huahuóse'en i Dios jimi, tyata'aj tyij jéetze' jáari'rej i nyúucaria'ra' i Ciriístu'. Tyiche' quee a'íj tyana'aj namuajraj i nyúucarij ti jime' jaxaj tyej tyij seequáj tyú'mua'tyij, a'íjci jime' i yi'ráj ti'quee tyi'tíj huüre' i Dios jimi, nusu i nyúucarij ti jaxaj tyej tyij tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi, ² je'ej maj tyitaamuá'tyej tyej tyij huái'huaca' i Ciriístu' jitzán ma'can, nusu i tyaj hua'vá'muarie'xi'in a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', ajta a'íjna jime' i nyúucarij ti jaxaj a'náj maj huatájuuritaj a'íimaj i maj meríj huácuij, ajta ti i Dios huá'xijtye'en séej ajta séej je'ej ti tyá'ci'tyij jusén jime'. ³ A'yaa tu néijmi'i jin rinyij tipua'aj i Dios a'yan tyitatá'care'en.

⁴ Ji'nye a'íimaj i ja'antzaahuaaj i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna, mu'ríj jaamua'aj a'íjna i Dios ti

huo'tapuejve, majta ja'ancuriáa' i júuricama'ra' i Dios, ⁵ a'íi mu majta jaataxié'vej a'íjci i nyúucarij ti jéehua tyí'huiire' i Dios ti jimi jo've'mej, majta ja'ancuriáa' a'íjna i ti jin i Dios tyu'ta'íjtaj jusén jime', ⁶ tipua'aj a'íimaj majtáhua'aj je'ej pua'aj huárinyij, capu che' je'ej tyí'rij mej mij majtáhua'aj jitzán ajtyáhuiixi'in i Dios, ji'nye a'íi mu majtáhua'aj jó'tateesij i cúruuj jitze a'íjci i ti yójra' pué'een i Dios, majta hua' tzajta' i tyeítyee jaatyáxaahuataca'. ⁷ A'yaa mu een ti'ij i chuéj i maj japuan huáviyaca' ajta je'en néijmi'i i chuéj tzajta' ajo'cárutyij i jájtyij, aj pu'ij japuan tye'ejnyésij i ti tyu'tyáhuiire'sij a'íjma jimi i maj japuan tyu'huástej, ⁸ ajta tipua'aj japuan ajnyéj a'íjna i zícare'ej, ajta a'íjna i ti jéehua tyi'tyáxamue', capu tyi'táj huiire' a'íjna i chuéj, aj pu'ij a'yan tye'mej ti i Dios je'ej pua'aj ja'uurej, ajta je'en jaatyáteeraj.

⁹ Tyij tyajta a'yan tyajá'mua'ixaatye', mua'ajmaj nye'ihuáamua' mu tyaj jéehua já'muaxie've', a'yaa tu tyámua' tyá'mua'reej siaj mua'aj a'íin pué'een i siaj tyámua' tyityaajú' ti'ij jamuáahuiire'en. ¹⁰ Ji'nye Dios pu tyámua' rinyij ja'mua jimi, ajta quee yo'huá'xij je'ej siaj tyu'muáriej, ajta a'íjna jime' siaj huo'taxié'vej i Dios jitze maj ajtyáma'can, a'yájna siati'ij siooj ricij. ¹¹ A'yaa tu tyá'xie've' siaj mua'aj a'yan síij ajta síij tyúusejrataj siaj jutyamua've' a'íjna jime' je'ej siaj tyí'muarie', ta'aj ij néijmi'i a'yan atyojo'ré'nyeje'ej siaj tyi'ijchó've'. ¹² Catu jaxie've' siaj hui'na'sa'aj, sulu siata'aj a'yan huárinyij mati'ij a'íimaj i maj tya'ancuriáa'sij

i ti jin Dios tyihua'táratziiri' a'íjna jime' maj tyá'tzaahuatye' majta néijmi'i jin tyo'táviicue'ri'.

¹³ Ti'ij i Dios a'yan tya'táratziiri' a'íjci i Abraham, a'íi pu a'yan tyaaté'exaa i junyúucaa jime', ji'nye capu aja'ja'tiitaca'aj ti jéetze' va'cán jin tyi'tyávaaca'aj ti'ij nyúucarij jin tya'táratziij, ¹⁴ a'yaa pu tyaaté'exaa tijin: “Nyáaj nu jéehua muaatyáhuire'ej, nyajta huo'támui'rej a'íjma i maj muéetzij jitze eerama'cáantaj muá'ju'un.” ¹⁵ Ajta a'íjna i Abraham a'tyéevi'ij pu tyu'chó'vej juxié'vi'ra' jime', aj pu'ij ja'ancuriáa' a'íjna i ti jin Dios tya'táratziiri'. ¹⁶ Tipua'aj i tyeítsee tyi'táj jin metya'tóoratzi, a'íj mu jimi tya'tóoratziiraj i ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee mequee a'íimaj, ajta mati'ij tyi'táj a'yan tyu'taxáj, a'yaa mu tyá'mua'reej ti a'yan tye'mej je'ej maj meríj tyaaxá'pui'intarej, a'íj pu jin quee che' je'ej tyíi'rij maj seequéj tyaataxáj. ¹⁷ A'yaa pu'ij, Dios pu a'yan tyaaxá'pui'intarej ti'ij huo'taséjratye'en tyámua' naa a'íimaj i ti huá'ci'tyij je'ej ti a'ín tyihua'táratziiri', mej mij jáamua'reej ti quee seequéj ja'uurej a'íjci i ti jin arí a'yan tyaaxá'pui'intarej. A'íj pu jin a'yan tya'tóoraj ti néijmi'i jin a'yan huárinyij je'ej ti tyu'taxájtaca'. ¹⁸ A'íjna i ti tyí'hua'puaj ti quee i'rij ti seequéj jáa'uurej, ti ajta quee i'rij ti Dios jaatyáahue'taj, a'íj tu jitze huatyátaca'nyej ti'ij Dios táahuire'en tyajta a'íjna jitze tyí'ca'nyej je'ej ti a'ín tyitaatá'ityájma. ¹⁹ A'íjna i tyaj jin jajchó've', ca'nyíjra'aj pu tatá'caa ti'ij quee tyi'táj ta'itziitya'aj i tatzájta', a'yájna ti'ij i báarcuj a'íjna jitze tyúuca'nyej i tyapúusti' ta'cáatojvi. A'íjna i tyaj jin

tyi'ijchó've' tajapuá pu je'ráma'can, huárita' a'íjna i cǎixurij tǐ jé'ta' ja'cáavii, ²⁰ jo'tij i Jesús anaquéej jo'tyájrurij tǐ'ij tajapuá huatányuunyij, ajta a'íjna jin tye'entyájrurij tǐ'ij va'cán jin tyu'tyáhuire'en i Dios jimi jusén jime', a'yájna tǐ'ij ajta a'íjna i Melquisedec.

7

Jesús pu jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Melquisedec

¹ A'íjna i Melquisedec a'íi pu rey jin tyi'tyávaaca'aj a'íjma jimi i maj Salem já'chajca'aj, ajta va'cán jin tyi'tyávaaca'aj i Dios jimi. Tǐ'ij Abraham mupu já'ajvej tǐ'ij néijmi'caa antyimue'tǐj a'íjma i maj rey jin tyityatatyá'ca'aj, a'íi pu i Melquisedec ujó'mej tǐ'ij ij ja'antynájchaca' a'íjci i Abraham, aj pu'ij tyámua' tyeetyájtoo, ² aj pu'ij i Abraham tyaatá' tamuáamuata' pua'mácan tǐ a'íjna jitze ajtyáma'can i tǐ tyu'mué'tǐj jo'maj jo'nyó'sej. Ajta a'íjna i maj jin a'yan jatamuá'muaj tǐjin Melquisedec, a'yaa pu huatóomua'aj tǐjin, i rey tǐ tyámua' naa tyí'ijta, ajta a'íjna i tǐ rey jin tyi'tyéjvee a'ájna a Salem, a'yaa pu huatóomua'aj tǐjin, Rey tǐ tyámua' tyihuá'cha'ij mej mij juxáahuaj ajo'cháatime'nyij. ³ Capu je'ej ámiteere' a'tǐj tǐ táatajra', nusu a'tǐj tǐ náanajra' pué'een, capu ajta je'ej ámiteere' a'tǐj tǐ jitze eeráma'can, nusu a'náj tǐ huanie'huaca', na'ríij a'náj tǐ huamuí', a'íj pu jin, a'yaa cha'tána'aj tin huasé'rin tǐ'ij ajta i yójra' i Dios, i tǐ va'cán jin tyi'tyéjvee jusén jime'.

4 Ajta a'yájna, siata'aj tyámua' tyeeséj ti jéehua juxié'va'ca'aj a'íjna i Melquisedec, a'íj pu jin i Abraham tyaatá' a'chu tamuáamuata' pua'mácan, ti a'íjma jitze tye'ejtyáma'cantaca'aj i maj rey jin tyityatatyá'ca'aj i ti hua'antymue'tij.

5 A'yájna ti'ij tyá'xaj i nyúucarij Moisés ti jo'yú'xaca', a'íimaj i maj Leví jitze eeráma'can i maj majta tyi'tíj jin tyityatatyíj i Dios jimi, a'yaa mu tyityaatóoci'puaj maj huo'táhuaviij i tyeítyee tamuáamuata' pua'mácan i maj tyi'ijcha'ij, tyij majta hua' ihuáamua' pué'een nusu majta i Abraham jitze eeráma'can mati'ij a'íimaj.

6 Ajta a'íjna i Melquisedec, capu a'íjna jitze eeráma'cantaca'aj i Leví, a'íi pu ajta ja'ancuriáa' tamuáamuata' pua'mácan a'íjna jimi Abraham, je'ej ti i Dios tyi'tíj jin tya'tóoraj a'íjna jimi i Abraham. A'yaa pu a'íjna jin i Melquisedec tyámua' tyeetyájtóo a'íjci i Abraham,

7 ajta quee i'ríj ti a'tíj a'yan tyaataxáj yee capu a'yan tyi'ja'yájna ti a'íin jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee i ti tyámua' tyihua'tá'caa.

8 Ajta íiyan i cháanacaj japua, a'íimaj i maj tya'ancuriáa'vej i ti tamuáamuata' tya'rá'asej a'íi mu pué'een i tyeítyee i maj cui'caa, ajta i yu'xarij jitze a'yaa pu tyá'xaj a'íjci i Melquisedec ti'ij i ti ooj júurij.

9 A'yaa pu tyii'rij tyaj a'yan tyaataxáj tíjin a'íimaj i maj Leví jitze eeráma'can, i maj majta tya'ancuriáa'vej i ti tamuáamuata' tya'rá'asej, a'íi mu tyu'nájchitaca' a'íjna jimi i Melquisedec ti'ij a'íin tyaanájchi i Abraham,

10 ji'nye ti'ij a'íjna i Melquisedec eerájraa ti'ij ja'antynájchej a'íjci i Abraham, a'íi mu meríj jitzán séjria'ca'aj i maj

jitzán eerama'cáantaj muá'ju'un.

¹¹ A'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'íj mu ancuriáa' i nyúucarij a'íj ti jitze eeráma'can i Leví. Ajta ijíj, a'íimaj i maj va'cán jin tyityatatyá'ca'aj majta tyámua' eenye', capu juxié'va'caj ti síj huataséjre'en ti ajta va'cán jin tyi'tyéjvee, capu che' a'íj ti jitze eeráma'can i Aarón sulu a'íj ti jitze ajtyáma'can i Melquisedec.

¹² Ji'nye matí'ij seequéj jáaruuj i maj jin tyityatatyíj, a'yaa pu ajta tyúuxie've' maj seequéj jáa'uurej i nyúucarij i maj jin tyu'ta'íjtaj, ¹³ ajta a'íjna i tavástara', i ti ja'xaj i yu'xarij jitze, séej pu tyeítyeera' jitze ajtyáma'can, i tiquee eexúj a'náj a'tíj tyi'tíj jin eerájraa ti'ij tyu'tyáhuire'en i Dios jimi. ¹⁴ Ji'nye tyámua' tu tyá'mua'reej ti i tavástara' Judá jitze eeráma'can, ajta i Moisés capu a'náj tyi'tíj huataxájtaca' a'íjma tyeítyeera' jitze ma'can, ti'ij huo'taxájtaca' i maj va'cán jin tyityetya'úuj muá'ju'un i Dios jimi.

¹⁵ Ajta a'yan tyámua' naa tyé'miteere', tipua'aj a'íjna i ti huataséjre a'yan cha'tána'aj va'cán jin tyi'tyávaacaj ti'ij a'íjna i Melquisedec, ¹⁶ ajta quee a'íjna jin tyi'tyávaaca'aj je'ej maj tyo'yú'xaca' a'íimaj i tyétyacaa i maj cui'caa, sulu a'íj pu jin tye'entyájrurij a'íjna jime' ti júurij ta'mej jusén jime'. ¹⁷ Ji'nye a'yaa pu i Dios tyaataxájtaca' tijin:

Muáaj paj jusén jin va'cán tyi'tyaváaj puá'mej, a'yájna ti'ij i Melquisedec.

¹⁸ A'yaa pu'ij a'íjna i nyúucarij ti i Dios anaquéj jaatyájttoo a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, capu juca'nyajca'aj a'íj pu jin quee

tyi'táj je'ej tyu'tyáhuui, ¹⁹ ji'nye a'íjna i nyúucarij Moisés ti jaatyájtóo capu tyi'táj tyámua' huáruuj, a'íj tu jin séej jimi tyi'ijchó've' i nyúucarij ti jéetze' tyámua' een, tyej tyij a'íjna jin ajtyáxiirej i Dios jimi.

²⁰ Ajta i Dios a'íjna jin tya'tóoraj i junyúuca a jime'. Majta a'íimaj i maj va'cán jin tyi-tye'entyájrurij capu i Dios junyúuca tyu'tá' a'íjma jimi, ²¹ ajta i tavástara', a'yaa pu a'íjna jin tye'entyájrurij i nyúucarij jime', ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin:

Tavástara' pu arí a'yan tya'tóoratziiiri',

a'íj pu jin quee juhuárita' huaré'mej.

Tavástara' pu va'cán jin tyi'tyaváaj ta'mej jusén jime'.

²² A'yaa pu'ij, Jesús pu a'íin pué'een i tyaj jin jamua'reej ti jéetze' tyámua' een a'íjna i nyúucarij ti jájcuaj i Dios ti jin tya'tóoraj ityájma jimi. ²³ A'íimaj i maj ará'tyeej va'cán jin tyí'huúria'ca'aj i Dios jimi, mamuí'caaj, ji'nye a'íi mu cui'caria'aj, a'íj pu jin quee i'riitaca'aj maj jusén jin júurij, ²⁴ ajta i Jesús a'íi pu jusén jin séejre', ajta i ti jin va'cán tyi'tyéjvee i Dios jimi capu a'náj antyipua'rij. ²⁵ A'íj pu jin pújoorej ti hua' japua huatányuunij a'íjma i maj ajtyáhuixij i Dios jimi a'íjna jitze ma'can i Jesús, ji'nye a'íi pu jusén jin júurij, ta'aj ij hua' japua huatányuunij.

²⁶ A'íj pu jin i Jesús a'íin pué'een i ti va'cán jin tyi'tyéjvee i tajitzé juxie've'. A'íi pu ji'réenya'aj séejre' i Dios jimi, ajta quee tyi'táj á'itzeere', capu je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íi

mati'ij i séecan i maj je'ej pua'aj tyí'tyesejre' i Dios jimi, ajta tajapuá já'sejre'. ²⁷ Capu a'yan tyí'sejre' mati'ij i séecan i maj majta tyi-tyetyu'uj i Dios jimi, i maj ya'muáatyee cui'caa mej mij huo'támu'vejritaj jujíme' majta je'ej a'íjma jime' i jutyéityeristyamua'. Ajta i Jesús, a'yaa pu séej na'aj tyu'tóomu'vejritaca' ta'aj ij jusén jin néijmi'caa huatyáhuire'en. ²⁸ Ajta a'íjna i nyúucarij Moisés ti jaatyájtoo, a'íjma pu antyíhuooca'aj i tyeítyee mej mij va'cán jin tyu'tyáhuire'en i maj majta quee tyámua' éenye'ej i jutzájta', ajta a'íjna i nyúucarij i Dios ti jin tya'tóoraj, a'íj pu antyíhuo i juyój, ti tyámua' een jusén jime'.

8

Jesús pu a'ín pué'een i ti va'cán jin tyi'tyéjvee u tajapuá

¹ Ajta i ti jéetze' juxie've' i tyaj jatyáxajta a'íi pu a'ín pué'een ti síj va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi ti'ij tajapuá nyuucacaj, ajta uja'ajcáayixij muáca'ta' i Dios, ² ajta va'cán jin tyi'tyéjvee u tyeyúuj tzajta', a'íjna i ináamuaj ti tzáahuatyira'aj jin já'sejre' i Dios jimi, tavástara' ti ja'ajtaahuaca' camu a'íimaj i tyeítyee.

³ Néijmi'i i maj va'cán jin tyityetyu'uj, a'íj mu jin antyíhuaviihuaca' mej mij tyi'tíj tyu'tapuéjve'en majta tyu'támu'vejritaj, a'íj pu jin a'yan tyúuxie've' ti i Ciríistu' ajta tyi'tíj huatámu'vejritaj. ⁴ Típua'aj a'ín a'yan huatyávaacaj i cháanacaj japua, capu

ì'rñitacajche' ti va'cán jin tyu'tyáhuire'en i Dios jimi, ji'nye mu'ríj a'yan séejre' i maj a'íjci jin antyúumua'reej mej mij tyu'támu'vejritaca' majta tyu'tapuéjve'en i Dios jimi, a'yájna ti'ij tyé'yu'si' a'íjna jitze i yu'xarij Moisés ti yan jaatyájtoo. ⁵ Majta a'íimaj i maj va'cán jin tyí'huire', a'yaa mu a'íjna jin tyityetyu'uj ti a'yan séejre' ti'ij quéenyi'istaria'ra' i jútye' ti já'sejre'. Tyajta a'yan tyá'mua'reej maj quéenyi'istarij pué'een i jútye' ti já'ma'can, ji'nye ti'ij i Moisés uhuatyóochej ti jaatyátaahuaj a'íjci i ináamuaj Dios pu a'yan tyaaté'exaa tijin: “Pata'aj néijmi'i jin a'yan huárinyij, je'ej nyaj tyimuaataséjra a'ájna i jiríj japua.” ⁶ Ajta i ti tajimí va'cán jin tyi'tyéjvee, a'íi pu ja'ancuriáa' ti a'íjna jin tyu'tyáhuire'en i ti jéetze' jí'ren i Dios jimi, a'íi pu a'íin pué'een i ti tajapuá huatányuusij, ajta a'íjna jitze aróoca'nyej i ti jéetze' tyámua' een i Dios ti jin tya'tóoraj.

⁷ Típua'aj a'íjna nyúucarij i ti jin anaquéej i Dios a'yan huaríj tyámua' éenya'cajche', capu a'yan tyuuxié'va'caj ti'ij ajtáhua'aj séej i nyúucarij huátyoonyij i ti jin tya'tóoratziij. ⁸ Ajta i Dios a'yaa pu tyihuo'séj maj a'íimaj i tyeítjee quee tyámua' éenye'ej, a'íj pu jin a'yan tyu'taxájtaca' tijin,

A'yaa pu tyí'xaj i tavástara' tijin: A'yaa pu atyojooma'aj ta'mej,

nyej nyij jájcuan i nyúucarij huo'tá'sij a'íijma i maj Israel jitze ajtyáma'can,

nyajta a'íijma i tyeítysteristyamua'me'en i Judá.

9 A'íjna i nyúucarij, capu a'yan éenye'ej ta'mej
 ti'ij i nyaj huo'ta' i já'muahuasimua'ci'ij,
 nyati'ij hua'naví'raj hua' muáca' jitze
 nyahui'ráavi'tij a'ájna a Egipto,
 majta a'íimaj camu a'yan huaríj je'ej nyaj tyi-
 huo'ta'íj i nyúucarij jitze,
 a'íj nu jin ahuojoohuá'xi, a'yaa pu tyí'xaj i
 tavástara'.

10 A'íjna i nyúucarij i nyaj jin tya'tányarasij
 a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can,
 ti'ij tye'entyipuá'ren a'ájna xicáara' jitze,
 a'íi pu a'íin pue'éenye'ej ta'mej, i ti jime'
 tavástara' a'yan tyí'xaj tijin,
 A'yaa nu tyeetyátoosij i nyenyúuca
 hua'mua'tziira'aj jitze,
 nyajta i hua'xiéjnyu'caa tzajta'.
 Nyáaj nu hua' Dios pue'éenye'ej na'mej,
 majta a'íimaj nyetye'ítyeristyamua' mu
 pue'éenye'ej muá'ju'un.

11 Capu che' a'yan tyuuxié've'ej ta'mej maj séej
 jamuán majta séej,
 tyi'huóomua'tyej mej mij jáamua'tyij i
 tavástara',
 ji'nye néijmi'i mu nyamua'tyáaj muá'ju'un,
 ti'ij na'aj i ti jéetze' cíleen ajta i ti jéetze' vásti'.

12 Nyáaj nu tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin je'ej
 pua'aj huaríj,
 nyajta quee che' a'náj jo'támua'reerij i maj jin
 ootyá'itzee.

13 Ti'ij i Dios a'yan tyá'xajta ti jájcuacan
 huatyátoosij i nyúucarij, a'yaa pu huatóomua'aj
 ti i nyúucarij arí mí'ma'can i ti anaquéej hua'

jimi jaatyájtóo, ajta i ti arí mí'ma'can ti ajta quee che' tyi'tíj huiire', a'íi pu'ríj antyipua'rij.

9

A'íjna i ináamuaj ti a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua

¹ Ajta a'íjna i nyúucarij ti anaquéej jaatyájtóo, a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj je'ej maj huárinyij mej mij jaatyáanajche i Dios, a'íjna tzajta' i ináamuaj ti a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua. ² Ajta i ináamuaj a'yaa pu éenye'ej ájtaavijhuaca' jé'ta' ootanámi'huaj, ajta i ta'nájcaj jitze a'yaa pu tya'rátyapuaaca'aj tíjin jo'tíj naa tyejé'een, jo'tíj jo'tyávaaca'aj a'íjna i ti antyitáatime, ajta a'íjna i méesaj ti japuan anja'ajmuaanyica'aj i páan i Dios ti jimi huatyátuihuaca'. ³ Ajta huárita' a'íjna jitze i cáxurij ti je'tyáa'sej, a'yaa pu tya'rátyapuaaca'aj tíjin "Jo'tíj i Dios huápuí'ij tyámua' naa tyojo'ruuj", ⁴ a'áa pu ooroj jin ja'ajtaavijhuaca'aj i maj japuan tyu'támu'vejritaj cítzive'rij jime', ajta a'íjna i chí'ra'an ti ooroj néijmi'que' cámejri'huaca'aj. Ajta a'íjna tzajta' i chí'ra'an xá'rij pu iirácatyíj ti ooroj jin taavijhuaca'aj i ti tzajta' uhuáaca'aj i cue'ráj i maj a'yan jatamuá'muatya'aj tíjin maná, a'úu pu ajta je'ráca'tyíi a'íjna i Aarón tyaxu' ti arí ajtanyáxi'ca'aj, ajta a'úun je'rámuaanyica'aj i tyetyéj ti jitzán á'yu'si'huaca'aj i nyúucarij Dios ti jin anaquéej tya'tóoraj. ⁵ Ajta japuan a'íjci chí'ra'an a'áan mu hua'puaj já'sejria'ca'aj i maj tajapuá tyí'huire' i Dios jimi, a'íi mu ju' anáj

jìn ja'vá'najca'aj a'íjci i chi'ra'an i Dios. Ajta ijíij capu a'yan tyúuxie've' tyaj néijmi'i tyu'taxáj tyi'táj ti tzajta' séejre'.

⁶ Mati'ij tyámua' tyu'uurén, a'úu mu jo'tyáru'picha'aj muá'ju'un a'íjna tzajta' i ti a'nájca i ináamuaj, a'íimaj i maj va'cán jìn tyi'huíria'ca'aj i Dios jimi, mej mij a'yan huárinyij je'ej maj tyi'táj jìn tyitye'entyúumua'reeriaca'aj.

⁷ Ajta a'íjna jítze i ináamuaj ti je'tyáa'sej, sáij pu'uj a'úun jo'tyáru'pij i ti va'cán jìn tyi'tyéjvee, ajta séej na'aj a'úun jo'tyáru'pij séej nyinyi'ra'aj jítze, ajta ti'ij utyájrutyey, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'íj hua'ásime'en i ya'muáatyee xuure', ti'ij jaatámu'vejritaj jujíme', ajta hua' jime' i tyeítyee, i maj quee jamua'reeriaj mo'tyá'ítzee i Dios jimi.

⁸ A'yaa pu a'íjna jìn i júuricama'ra' i Dios tyi'tamua'tyej ti a'yan huatóomua'aj tiquee xu tya'antácuun, tyej tyij utyájrutyey jo'táj i Dios já'sejre', ji'nye óoche' pu séejre' i sáij i ináamuaj.

⁹ Néijmi'i a'íjna a'íi pu a'íin pué'een i huá'yi'raj ijíij maj huátyeityee, ji'nye i maj a'yan tyá'astej a'íjci i yi'ráj, a'yaa mu tyi'puejve' majta tyi'mu'vejritaj i Dios jimi, ajta a'íjna capu tyámua' huá'uurej i hua'mua'tziira'aj jítze.

¹⁰ Ji'nye a'íi pu tyi'pué'een i maj jacua'caa majta i maj jaya'caa, na'ríij i maj jìn huatyái'ihuaxi'in, néijmi'i pu a'yan tyí'een je'ej maj jujímua'aj tyéejtyoj, ajta quee tyi'táj huíire' 'asta na'aj quee i Dios seequéj jáa'uurej.

¹¹ Ajta ijíij i Ciríistu' pu arí yatanyéj, ajta a'íin pué'een i ti va'cán jìn tyi'tyéjvee i Dios

jimi, ti'ij tyámua' tyitaatyátoonyij. Ajta jo'tij a'ín tyejé'ijtaj jéetze' pu tyámua' tyí'een, ji'nye camu i tyeítyee ja'ajtaahuaca'. ¹² Ciriístu' pu a'uun jo'tyájrurij, capu ti'ij a'íjna i chíiutyee xuure' huatámu'vejritaj, nusu i visáaru'uj, sulu juxúure' pu jin tyu'nájchitaca', hua' jitze ma'can i tyeítyee jusén jime', a'íjna jime' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi. ¹³ A'yaa pu tyi'ja'yájna ti tyí'huíria'ca'aj a'íjma jimi i maj quee tyámua' een, maj a'yan jáa'uurej i Dios jimi, mej mij huo'tyá'íiraxi'in a'íjna jime' i hua' xuure' i chíiutyee, majta i túuru'uj xuure', ajta i maj jacáraaxij i nasíira' i visáaru' i maj jaatyáatíej. ¹⁴ Ajta tipua'aj a'yan tyi'ja'yájnatán, jéetze' pu'ij tyí'huíire' i xúuria'ra' i Ciriístu'. Ji'nye a'íj pu jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios i Ciriístu' a'yan tyu'tóomu'vejritaca', ajta quee tyi'tíj jin a'ítzéeria'aj jaatyáhuíirej, a'yaa pu een jin huaríj, tyej tyij jaatapuá'citaj siaj já'astijre' a'íjci i yi'ráj tiquee tyi'tíj huíire', tyej tyij jaatyáhuíire'en a'íjci i Dios ti júurij.

I nyúucarij ti jájcuan jin i Dios tya'tóoratziiri'

¹⁵ A'íj pu jin i Ciriístu' a'ín pué'een i ti tyá'xa'pui'intare' a'íjna jitze i nyúucarij ti jájcuaaj, ajta a'íjna jime' mej mij tya'ancuriáan i ti tyihuá'ci'tyij jájcuan jime', ji'nye Ciriístu' pu huamuí', a'íj pu jin tyihuo'tú'uunyi'ri' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, a'yaa pu'ij tyí'riij mej mij a'íimaj i Dios ti huo'tajé tya'ancuriáan je'ej ti tyi'tíj tyihua'táratziiri'. ¹⁶ Ajta ta'aj ij i yu'xarij tyu'ta'íjtaj, i ti jin a'tíj tya'tóoraj,

a'yaa pu tyúuxie've' ti a'íjna i a'tíj anaquéej huámu'i'nyij tí'ij séej tyú'ci'tyij je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze. ¹⁷ Ji'nye a'íjna i yu'xarij capu tyi'tíj huíire' tìpua'aj ooj júurij a'íjna i a'tíj ti a'íjci jin tya'tóoraj, sulu tìpua'aj arí huámu'i'nyij aj pu'ij séej a'tíj tyí'ci'tyij je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze. ¹⁸ A'íj pu jin, a'íjna i nyúucarij ti Dios anaquéej jin tya'tóoratziiri', a'yaa pu ajta tyu'tóoxie'vej maj je'ráxire'en i ya'muáatyee xuure'. ¹⁹ Moisés pu a'yan tyihuo'tánamuajrastej néijmi'caa i tyeítyee, je'ej ti tyé'yu'si'huaca'aj a'íjna jitze i yu'xarij i maj jin tyí'ijta'ca'aj, aj pu'ij té'ej a'íj tyi'á'aj i muxáj ti po'vij ajta i hisoopoj pi'istáa, tí'quij jaatyáaru'nyej i visáaru' xuure' jime' ajta i chíutyee xuure' jamuán i jájtyij, aj pu'ij a'íjna jaatyá'íiraxij i yu'xarij ti jírí', ajta huo'tyá'íiraxij néijmi'caa i tyeítyee. ²⁰ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin: "A'íi pu a'íin pué'een i xúure'ej ti jin Dios a'yan tyaaxá'pu'i'intarej mua'ajmaj jimi." ²¹ Moisés pu ajta a'yan tyeetyá'íiraxij i xúure'ej jime' a'íjci i ináamuaj, ajta néijmi'i i ti a'úun tyi'ráa'ca'aj u ináamuaj tzajta'. ²² Ajta a'íjna jitze i yu'xarij i maj jin tyí'ijta, a'yaa pu tyá'xaj tiquee je'ej tyí'rij ti tyihuo'tú'uunyi' i tyeítyee i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, tìpua'aj mequee huo'tyá'íiraxi'in i xúure'ej jime', nusu mequee je'ráxire'en ya'muáatyee xuure'.

I mu'vejrij ti jéetze' tyámua' een i Dios jimi

²³ A'íj pu jin a'yan tyi'huóoxie'va'ca'aj maj a'yan tyityeetyá'i'huaxi'in mej mij tyu'jájcuare'en a'íjci i ti a'yan tyí'sejria'ca'aj tí'ij quéenyi'istaria'ra' a'íjci i ti jútye'

tyejé'sejre', ajta a'íjna i ti jútye' tyejé'sejre' jéetze' pu tyámua' tyí'een, quee i maj a'yan tyí'mu'vejritaca i cháanacaj japua. ²⁴ Ji'nye i Ciríistu' capu a'úun jo'tyájrurij i ináamuaj tzajta' i tyeítyee maj ja'ajtaahuaca', ti ajta a'yan een ti'ij quényi'istaria'ra' a'íjci i ti jútye' já'sejre', sulu tajapua' pu jo'tyájrurij i Dios jimi ta'aj ij tajapua' huatánuunyij. ²⁵ Capu ajta a'íjna jin utyájrurij ti'ij mue'tíj huatóomu'vejritaj, a'yájna ti'ij i ti va'cán jin tyí'huiire' íyan i cháanacaj japua, i ti séej na'aj utyáru'pij séej nyinyi'ra'aj jitze, jo'tij tyámua' tyejé'een ta'aj ij huatyái'ihuaxi'in i xúure'ej jime' tiquee jusíj je'ráaxirej. ²⁶ Tipua'aj a'yan tyi'ja'yájnatan, a'yaa pu tyuuxié'va'caj ti i Ciríistu' mue'tíj huámu'nyij ti'ij na'aj tyu'séjrej i cháanacaj. Ajta ijíj ti'ij arí néijmi'i tye'entyipua'rij, Ciríistu' pu séej na'aj a'yan tyu'taséjre ajta jusén jin séejre', a'yaa pu jusíj tyu'tóomu'vejritaca' ta'aj ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'itzeerej i Dios jimi. ²⁷ A'yájna ti'ij ajta néijmi'caa i tyeítyee tyihuá'ci'tyij maj séej huácui'nyij ajta je'en a'yan tyihuá'ci'tyij ti i Dios huo'xíjtye'en, ²⁸ a'yaa pu ajta i Ciríistu' séej na'aj tyu'tóomu'vejritaca' hua' jitze ma'can i tyeítyee, ti'ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi. Ti'quij ajtáhua'aj huataséjre'sij, capu che' puéjtzij huo'tá'sij a'íjci jime' i maj ootyá'itzee, sulu a'íi pu hui'rátoosij i maj jajchó've'.

10

¹ Ji'nye a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta

Moisés ti yan jaatyájtóo, a'yaa pu éenye'ej ti'ij quényi'istaria'ra' i ti xá'pu' ti yaja've'mej, capu a'íin pué'een i ti jì'ré'can jime'. A'íj pu jin quee je'ej tyí'rij ti i nyúucarij tyámua' huó'uurej a'íjma i maj ajtyáxiirij i Dios jimi mej mij séej tyu'támu'vejritaj séej nyinyi'ra'aj jitze. ² Ji'nye tìpua'aj a'íjna i nyúucarij tyihuo'tú'uunyi'rajche' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, camu che' a'yan tyo'tamua'réerejche' tyi'tíj maj jin ootyá'itzee, majta jaatapuá'citajche' maj tyí'mu'vejritaj. ³ Ajta a'íjna i maj tyí'mu'vejritaj a'yaa pu'uj tyí'huiire' mej mij a'íjci jin jo'támua'reej ti'ij na'aj séej nyinyi'ra'aj jitze i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi. ⁴ Ji'nye i hua' xuure' i túuru'uj ajta i chíiutyee capu i'rij ti'ij a'íjna jin i Dios tyihuo'tú'uunyi' i maj jimi ootyá'itzee. ⁵ A'íj pu jin i Ciriístu' ti'ij a'yan huataséjre i cháanacaj japua, a'yaa pu tyaaté'exaa i Dios tijin:

Capáj jaxie've' maj tyu'támu'vejritaj, nusu maj tyi'tíj tyu'tátuire'en muéetzij jimi, sulu a'yaa paj muáaj tyinaatá' i nyaj jatyáhue'ra'.

⁶ Capu mua'ránajchij maj ya'muáatyee mu'vejritaj muéetzij jimi i maj huá'teeraj, nusu maj tyu'tátuire'en muéetzij jimi a'íjna jime' i maj jin ootyá'itzee.

⁷ Aj nu nyij a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

“Yá'nyaj huatyéjve, a'yájna ti'ij nye jimi tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, a'íj nu jin mujo've'mej nyej nyij a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've', Dios paj pué'een.”

⁸ A'yaa pu anaquéej tyu'taxájtaca', ti i Dios quee jaxie've' ajta quee ja'ráanajchi maj jimi tyí'mu'vejritaj, na'ríj maj jimi tyí'tuiiria'aj i ya'muáatyee i maj huo'tyáatiej, ti'ij a'íjna jin tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'itzee, tyij ajta a'yan tyihuo'ta'íj a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta. ⁹ Ajta je'en a'yan tyu'taxájtaca' tijin: "A'íj nu jin mujo've'mej nyej nyij a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've'." A'yaa pu'ij huatóomua'aj ti a'íin arí jo'rio'uj i nyúucarij ti anaquéej huatyátuiihuaca', ajta je'en séej huatyájtó i nyúucarij ti jájcuaj. ¹⁰ Dios pu tyámua' táaruuj, ji'nye Ciriistu' pu a'yan huaríj je'ej ti i Dios tyá'xie'va'ca'aj, a'íjna jime' ti séej na'aj huatóomu'vejritaca' ajta jusén jin a'yan éenye'ej ja'mej.

¹¹ Néijmi'i i maj va'cán jin tyityatatyíj i Dios jimi, a'yaa mu a'náj tina'aj tyí'huiire', majta a'náj tina'aj tyí'mu'vejritaj, ajta a'íjna capu a'náj tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi. ¹² Ajta i Ciriistu', a'yaa pu séej na'aj tyu'támu'vejritaca' ti'ij tyihuo'tú'uunyi' jusén jime' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, ajta je'en uja'ajcáayixij muáca'ta' i Dios. ¹³ A'áa pu'ij tyí'cho've' 'asta na'aj quee Dios hua'antymue'tin néijmi'caa i maj jájcha'íire', ¹⁴ ji'nye séej pu jin i mu'vejrij tyámua' huó'ruuj jusén jime' a'íjma i Dios maj jimi ajtyu'uj. ¹⁵ Ajta i júuricama'ra' i Dios, a'yaa pu cha'tána'aj tyí'ta'ixaatyee' tijin:

¹⁶ A'íjna i nyúucarij i nyaj jin tya'tányaratziiri' hua' jimi

ti'ij tya'náara'an a'ájna xicáara' jitze.

A'íi pu a'íin pue'éenye'ej ta'mej i ti tavástara'
a'yan tyá'xaj tijin:

“Nyahuo'tá'sij i nyenyúuca hua'xiéjnyu'caa tza-
jta'”,

nyajta jaatyátoosij i hua'mua'tziira'aj jitze.

¹⁷ Nyajta quee che' jo'támua'reerij i maj jin
ootyá'itzee,

nusu i maj jin je'ej pua'aj huaríj.

¹⁸ A'yaa pu'ij, capu juxie've' maj
tyí'mu'vejritaj, jí'nye Dios pu arí tyi-
huo'tú'uunyi'ri' i maj jin ootyá'itzee.

Tyiche' tyámua' tyí'tyesejre'ej i Dios jimi

¹⁹ Nye'ihuáamua', a'yaa pu ijíj tyitatá'caa
tyej tyij taxáahuaj utyájrutyey u tyeyúuj tza-
jta', a'íjna jime' ti i Jesús je'ráaxirej i juxúure'
tajitzé ma'can, ²⁰ a'yaa tu a'íjna jitze tyityaajú'
i juyéj ti jájcuaj, tyej tyij a'uun jo'tyájrutyey
jo'tij je'cáahuu i a'íjna i cáanarij ti nyéeri'ij, a'íjna
i cáanarij ti nyéeri'ij, a'íi pu a'íin pué'een i
tyévira' i Jesús. ²¹ A'yaa tu tyá'mua'reej ti
a'íin va'cán jin tyí'huíire' tajitzé ma'can a'ájna
jo'tij i Dios tyejé'ijtaj. ²² A'íj pu jin, tyiche'
ajtyáxiirej i Dios jimi, tzáahuatyí'ra'aj jime' tyajta
tyámua' éenye'ej i tatzájta', tyajta jí'récán
jime' tyá'tzaahuatye'ej ti a'yan tyí'ja'yájna ti
i Dios tyámua' tyitaatá'sij a'íjna jime' ti i
Ciríistu' arí tyámua' táaruuj i taxiéjnyu'caa tza-
jta', a'íjna jime' tyaj huái'huaca' i jájtyij jime'
ti jí're'en. ²³ Tyiche' tyámua' eenye', tyajta
quee tyi'tíj jin á'itzeeria'aj, a'íjna jitze i tyaj
jitzán tyá'tzaahuatye' tyajta jitzán tyí'ijchó've'ej
a'íjna i tyaj huá'ixaatye' i tyeítýee, jí'nye

Dios pu a'yan rinyij je'ej ti arí tya'tóoraj ityájma jimi. ²⁴ Tyiche' jáahuonyij tyej tyij ca'nyíjra'aj huatáta'an séej jamuán tyajta séej, tyej tyij jéetze' huátaxie've'en, tyajta xá'pui' huárinyij. ²⁵ Tyiche' quee atyá'itze'rihua'an jo'tyaj já'tasi'rii, mati'ij séecan ricij, sulu tyiche' jéetze' ca'nyíjra'aj huatáta'an séej jamuán tyajta séej, tyej tyij tyámua' eenye', ji'nye pu'rij a'ájna atyojo're'nyesij a'ájna xicáara' jitze ti tavástara' yan huataséjre'sij.

²⁶ Ji'nye tipua'aj taxié'vi'ra' jin tyooj je'ej pua'aj tyi'tyítacha'íij a'yan tyetya'mua'rériaaj tíquee xá'pui', capu che' mu'vérij séejre' i ti jin i Dios tyitaatú'uunyi', ²⁷ a'íi pu'quij taci'tyij i ti tzíinyi're', ajta puéjtzij ti a'yan séejre' ti'ij tiéj i ti Dios huo'tá'sij néijmi'caa a'íijma i maj jájcha'íire'. ²⁸ Tipua'aj a'tíj quee jaatyáxaahuataj a'íjci i nyúucarij Moisés ti jo'yú'xaca', majta hua'puaj, na'riij maj huéeicaj a'yan metyi'sej ti i a'tíj tyi'tíj jin ootyá'itzee a'íjci jitze i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'yaa mu quee tya'cu'váaj mééje'catan. ²⁹ Ajta jéetze' pu puéjtzij huá'ci'tyij a'íijma i maj jaatyáxaahuataj a'íjci i yójra' i Dios, majta i xúure'ej ti jin tyu'xá'pui'intarej a'ájna i nyúucarij Dios ti jin tya'tóoratziiri', majta je'ej pua'aj tyá'xaj i júuricama'ra' i Dios. ³⁰ A'yaa tu tyá'mua'reej, ti i tavástara' a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: "A'yaa pu nyéetzij tyí'nyaci'puaj nyej nyij tyo'xá'pui'intare'en, nyáaj nu tyí'najchitan." A'yaa pu ajta tyu'taxájtaca' tíjin: "Tavástara' pu huá'xijtye'en i jutyéityeristyamua'." ³¹ Jéehua pu

huápu'i'ij tzíinyi're' ti i Dios ti júurij jo'xíjtye'en i a'tíj ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íij jimí.

³² Siata'aj jo'támua'reej je'ej ti tyí'eenye'ej a'ájna imuáj, siati'ij anaquéej ja'ancuriáa' i nyúucaria'ra' i tavástara', a'yaa xu néijmi'i tyityo'viicue'rej i siaj jin jajpuéjtzica'aj. ³³ Je'cáj mu je'ej pua'aj tyajamuaatajé, majta séecan ca'nyíjra'aj huo'ta' a'íimaj i maj a'yan cha'taj mana'aj tya'ajpuéjtzica'aj, ji'nye néijmi'i xu ju'ihuáamua'. ³⁴ Mua'aj xu hua'ancu'vajxi a'íimaj i maj eetyánami'huaca'aj, siajta jutyamua've'ej setyu'tátoj i siaj tyí'ijcha'íica'aj, ji'nye a'yaa xu tyá'mua'reeriaca'aj siaj jéehua tya'ancuriáa'sij i Dios jimí, a'ájna ti tyajámua'a'rij ti jéetze' tyámua' tyí'een ajta jusén jin tyí'sejre'. ³⁵ A'íj xu jin quee yó'hua'nan i siaj jitzán tyí'ca'nyej, ji'nye jéehua xu tya'ancuriáa'sij. ³⁶ A'yaa pu ja'mua jitze tyúuxie've' siaj tyo'táviicue' i siaj jin jajpuéjtzij, siaj sij a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyá'xie've' ajta je'en tyajamuáaci'tyij i ti ja'mua jimí tya'tóoraj. ³⁷ Ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze tíjin:

Jiye'tzín jime', ca'nácan,
pu a'yan huataséjre'sij, a'ájna ti yaja've'mej.
Capu che' á'tyeeren.

³⁸ A'ájna i ti tyámua' tyi'tyúucha'ij
a'íi pu jahuíire'en i ti jitzán tyá'tzaahuatye',
ajta tipua'aj jaatyáxaahuataj i ti jitzán
tyá'tzaahuatye',
canu che' nyetyámua've'ej na'mej a'íjci jimí.

³⁹ Tyajta ityáj catu hua' jitze ajtyáma'can i maj jaatyáxaahuataca' i nyúucaria'ra' i Dios, majta je'en a'íjna jin antyipua'rij, sulu ityáj tu hua' jitze ajtyáma'can i maj tyá'tzaahuatye', ji'nye a'íjma pu huiire'en.

11

I maj jin tyá'tzaahuatye'

¹ A'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuatye' a'yaa pu huatóomua'aj tyej tyámua' naa tyá'mua'reerej i tyaj jajchó've'ej, tyajta a'yan tyá'mua'reerej ti a'yan tyi'ja'yájna i tyaj quee jaaséj.

² A'íimaj i tahuásimua'ci'ij, a'yaa mu néijmi'i jin tyu'tyáamue'tij, ji'nye a'íi mu tyá'tzaahuatya'ca'aj.

³ A'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuatye', a'ij tu jin jamua'reej ti Dios néijmi'i tyú'taahuaca' ijíj ti tyí'sejre', a'íjna jime' ti a'yan tyu'taxájtaca', a'yaa pu'ij ijíj tyaj tyí'sej, a'yaa pu tyu'séjrej je'ej ti quee tyí'sejria'ca'aj.

⁴ A'íjna i ti jin tyá'antzaahuaj i Abel, a'ij pu jin tyámua' eenye' jéetze' tyu'támu'vejritaca' i Dios jimi quee a'íjna i Caín, a'ij pu jin Dios a'yan tyaataxájtaca' ti i Abel tyámua' éenye'ej ajta je'en ja'ancuriáa' i ti jin tyu'támu'vejritaca'. A'yaa pu'ij, tyij ajta i Abel arí huamuí', óoche' pu tyí'ta'ixaatye' a'íjna jime' i ti jin tyá'antzaahuaj.

⁵ A'íjna i ti jin tyá'antzaahuaj i Enoc, Dios pu a'íjna jin yo'ví'tij júurican ti'ij quee huámu'nyij, a'ij mu jin quee che' jáatyoj, ji'nye Dios pu yo'ví'tij. Ajta a'yan tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin ti'ij quee xu yo'vi'tiicaria'caj, Enoc pu tyámua'

tyi'tyúucha'ïica'aj i Dios jimi. ⁶ Ajta capu je'ej tyí'rij ti a'tíj tyámua' tyí'sejria'aj i Dios jimi, tipua'aj quee tyá'tzaahuatye'ej, ji'nye tipua'aj jaxie'va'aj ti ajtyáxiirej i Dios jimi, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'ïin tyá'antzaahuatye'en ti i Dios séejre', ti ajta a'ïin tyámua' tyihua'tá'caa a'ïijma i maj jahuoo.

⁷ A'ïi pu ajta tyá'antzaahuaj a'ïjna i Noé, ti'ij i Dios a'yan tyaaté'exaa ti a'yan tye'mej je'ej ti'iquee xu tyi'tíj tyí'sejraca'aj, a'ïj pu jin ja'rá'astej ti'ij ij jaatyátaahuaca' i canúuhuaj ti ve'éj, ta'aj ij huo'tyáhuire'en i jutyéityeristyamua'. A'ïjci jime' i ti jin tyá'antzaahuaj, Noé pu huo'té'exaa néijmi'caa i tyeítyee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua maj quee xá'pui' ricij i Dios jimi, ajta a'yan tyaac'íj ti'ij ji'rénya'aj huatyá'itzeere'en i Dios jimi, a'ïjna jime' i ti tyá'antzaahuaj.

⁸ A'yaa pu cha'taj tyá'antzaahuaj a'ïjna i Abraham, ti'ij i Dios jaatajé, a'yaa pu tya'rá'astijre ti'ij ij jó'raa a'ïjna i chuéj japua jo'tij yá'ci'puaj. A'ïi pu quee jamua'reeriaca'aj jo'tij jó'yi'caaj ti'ij iirájraa jo'tij já'chajca'aj, ⁹ a'ïjna jime' i ti tyá'tzaahuatya'ca'aj a'áa pu jó'catyii jo'tij quee já'ma'can, a'ïjna séej chuéj japua jo'tij i Dios a'yan tyaja'tóoraj ti jaci'tyij. A'áa pu jó'catyii navij chí'ra'an tzajta', a'yájna ti'ij ajta i Isaac, ajta a'ïjna i Jacob, i maj majta a'yan tya'ancuriáa' je'ej ti i Dios tya'tóoraj hua' jime'. ¹⁰ Ji'nye Abraham pu a'yan tye'ejchó'va'ca'aj ti a'áa jo'tyájrutyej i chájta'naj jitze ti'iquee a'tíj a'náj jaatyú'uunaj a'ïjna jime' ti i Dios jáasiimuaaj

ti'ij ij ja'ajtaahuaca'.

¹¹ A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Sara, a'íj pu jin i Dios a'yan tyaatá' ti pá'ri'ij jitzán huataséjre'en, ajta arí huápu'i'ij ucarístaca'aj, ajta i Abraham pu'ríj ajta vastacirie'ca'aj, a'yaa pu tyaací'ij ti tyiyóoj já'ra'nyij, ji'nye a'íi pu tyá'antzaahuaj ti i Dios a'yan tya'róo'astej je'ej ti hua' jimi tya'tóoraj. ¹² A'íj pu jin i Abraham, tyij ajta arí tin mui'nyíiche', a'yaa mu mue'tíj jitzán tyitye'rama'cáantaj muá'raa i yójmua'mua' mati'ij i xú'ra'vetyee, nusu ti'ij i séj ti a'áa ja'ajtyájcaj jo'tij i jájtyij ja'va'ástimee i tíquee i'ríj ti a'tíj jaatyé'iten.

¹³ Néijmi'i mu i tyeítyee huácuij mequee xu tya'ancuria'aj je'ej ti i Dios tyihua'táratziiri', ajta a'íimaj mu tyá'antzaahuaj, a'íj mu jin tyu'séj a' imuáj mo'tyu'úuj majta huatatyójtaca' a'yan metya'mua'rériaaj maj quee hua' jitze ajtyáma'cantaca'aj a'íimaj i maj úyan huacháatimee i cháanacaj japua. ¹⁴ Majta a'íimaj i maj a'yan tyí'xaj, a'yaa mu huatóomua'aj tíjin móoche' mu jáahuosij i chuéj jo'maj jo'rá'sej. ¹⁵ Tipua'aj a'íimaj a'yan metyá'mua'ajcaj i chuéj jo'maj ja'ráacij, a'yaa pu tyii'ríitacaj maj huariá'ciinyejche'en jo'maj ja'ráacij, ¹⁶ majta a'íimaj a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj a'áa jo'rá'sej jo'tij jéetze' tyámua' tyejé'een, a'yaa tíij huatóomua'aj, a'íjna i tajapúa' ti já'sejre'. A'íj pu jin quee i Dios jatyevi'raste' maj a'yan jaatámua'tyij tíjin hua' Dios, ji'nye a'íi pu arí tyámua' jáaruuj séej i chájta'naj jo'maj jo'tya'aj muá'ju'un jusén jime'.

17 A'yaa pu i Abraham tyá'antzaahuaj, ti'ij i Dios a'yan tyaatatyésej, a'íi pu yo'ví'tij a'íjci i juyój Isaac ti'ij jaatámu'vejritaj. A'yaa pu tyóoca'nyajca'aj ti i juyój huatámu'vejritaj, tyij ajta a'íj na'aj caa tyi'ijyójca'aj, i ti jitzán i Dios a'yan tya'tóoraj tijin: 18 "A'íjna jitze ma'can mu i Isaac néijmi'i eerányesij i maj muéetzij jitze eerama'cáantaj muá'ju'un." 19 A'yaa pu a'íjna i Abraham tyámua' tyá'mua'reeriaca'aj ti i Dios néijmi'i putyí'uurej, ti ajta huo'tájuuritye'en a'íimaj i maj meríj huácuij, a'íj pu jin i Abraham júurican jo'ví'tij i juyój, a'yaa pu'ij a'íin síj tyi'pué'een i tyaj jitzán tzáahuatyira'aj tyícha'íj.

20 A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Isaac, ti'ij jaatáhuaviiri' i Dios ti'ij a'íin tyámua' tyihuo'tyátoonyij a'íjci i Jacob, ajta a'íjci i Esaú.

21 A'yaa pu tyá'antzaahuaj a'íjna i Jacob, a'íj pu jin ti'ij arí á'me'riajca'aj, a'íi pu ecóotutaca' i jutyáxu' japua ti'ij jaatyáanajche i Dios, ajta je'en a'íjna jin tyámua' tyihuo'tyájtóo séej ajta séej i yójmua'mua' a'íjci i José. 22 A'yaa pu tyá'antzaahuaj a'íjna i José, a'íj pu jin ti'ij arí á'me'riajca'aj a'yaa pu tyu'taxájtaca' maj eeráju'un a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'ájna a Egipto, ajta pu huo'ta'íj jo'maj ya'vá'naj i tyévira'.

23 A'íjna i maj jin tyá'antzaahuaj i huásimua'mua' i Moisés, a'íj mu jin huéecaj máxciríe' jaatyá'avaataca' ti'ij huanie'huaca', ji'nye a'yaa mu tyé'sejraca'aj ti naa huasé'rihua'aj a'íjna i pá'r'i'ij, majta quee

tyí'tziinya'ca'aj a'íjna jime' je'ej ti tyu'ta'íjtaca' a'íjna i rey, mej mij huó'cui'nyij i tí'ríij maj tyétyacaa.

²⁴ A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Moisés, a'íj pu jin tí'ij arí vastaca'aj, capu a'yan tyá'xie'va'ca'aj maj a'yan jaatámua'tyij yee yójra' pu pué'een a'íjci i íitaj i rey ti jajyóoj,

²⁵ a'yaa pu tya'ránajchaca' ti jaapuéjtzitarej hua' jamuán i maj tyeítyeristyamua' pué'een i Dios, capu a'yan tya'ránajchaca' ti a'íjna jin huóotyamua've'en i ti je'ej pua'aj een i Dios jimi.

²⁶ A'yaa pu tyámua' tyá'mua'reeriaca'aj ti jéetze' jatyhui'rihua'aj maj jaatyáxaahuataj i Ciríistu' jitze ma'can, quee ti a'íjna jin huóotyamua've'en i ti huápuí'ij tyá'najchij a'áa ti tyajá'ma'can a Egipto, jí'nye a'íj pu tyicho'va'ca'aj i ti tyá'cí'tyij i Dios ti tyaata'sij. ²⁷ Moisés pu tyá'antzaahuaj, a'íj pu jin eerájraa a Egipto, ajta quee jatziinya'ca'aj tipua'aj tyinyú'caj a'íjna i rey, a'yaa pu tyámua' eenye' je'ej ti tyi'tíj jin tya'tóoraj, cuxáa ja'séjraca'aj a'íjna i Dios ti quee séejre'.

²⁸ A'íjna jime' ti tyá'antzaahuaj a'íjna i Moisés, a'íj pu jin a'yan tyeeye'estej a'íjna xicáara' ti jitzán Dios tyihuo'tú'uunyi'ri', ajta a'yan tyu'ta'íjtaca' maj ja'ajtyáputyijraxi'in i xúure'ej i puéertaj jitze, ta'aj ij quee a'yan tyihuo'cí'tyij maj huá'cui'nyij i hua'yojmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca' a'íjma i Israel jitze ajtyáma'can. ²⁹ A'íjna jime' i maj tyá'antzaahuaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj mu jin antacíj i jájtyij japua ti ve'éj ti a'yan

tyaja'rájtyapuaaj tijin jájtyij ti po'vij, a'yaa mu japuan tyitya'antacáj ti'ij jo'tij jo'huáchij, majta a'íimaj i maj Egipto já'ma'cantaca'aj, mati'ij jaataxié'vej maj a'yan cha'taj mana'aj huárinyij, a'íi mu atyájcuii.

³⁰ A'yaa mu majta tyá'antzaahuaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj pu jin mati'ij aráahua'puaj xicáj eetyáacij i chájta'naj jitze, aj pu'ij eetávej i tyetyéj ti jin ájtaavijhuaca', i ti jin curiá'nami'huaca'aj a'íjna i chájta'naj Jericó. ³¹ A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Rahab, a'íjna i íiti' ti huá'jijva'ca'aj i maj jamuán ji'pitya'aj, a'íi pu quee huamuí' hua' jamuán i maj quee ja'rá'astijrej i Dios, ji'nye a'íi pu tyámua' tyihuo'tyéje a'íimaj i maj ixie'ria'ca'aj.

³² ¿Tyi'tanyí nyajtáhua'aj huata'xájtaj? Móoche' mu á'itzeere' i nyaj huo'taxáj je'ej ti huaríj a'íjna i Gedeón, ajta i Barac, ajta a'íjna i Sansón, ajta i Jefté, ajta a'íjna i David, ajta a'íjna i Samuel, majta a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj. ³³ A'íj mu jin i maj tyá'antzaahuaj huo'mué'tij a'íjma i maj tyityatatyá'ca'aj i séej chuéj japua, tyámua' mu tyu'ta'íjtaca', majta tya'ancuriáa' i Dios ti jin hua' jimi tya'tóoratziiri', majta hua'ancáanaxij hua' tyenyij jitze i muajyéj, ³⁴ majta jo'jé'caj i tiéj ti'ij quee huo'tyátieeraj, séecan mu huatóo'uj mej mij quee huó'cui'nyij i náhuaj jime', a'íi mu huatyóoca'an i maj quee uhuácaca'nye'ej, mati'ij mij tyu'mué'tij i maj huanyo'sej, a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'cantaca'aj. ³⁵ Séecan mu majta i úucaa júurican huaséj i

jutyéityeristyamua' i maj meríj huácu'i'ijcaa.

Majta séecan huápu'i'ij jaapuéjtzitariaca', majta quee jaataxié'vej maj hui'rátoonyij, ji'nye a'yaa mu tye'ejchó'va'ca'aj maj a'íjna jin huatájuurej i maj i jusén jin júurij muá'ra'nyij. ³⁶ Majta séecan a'íjna jin jaapuéjtzitariaca' i maj je'ej pua'aj tyihúa'jeevaca'aj, nusu i maj huo'tyáavaxij, majta hua'náji'ca'xij cadéenaj jime', na'ríij maj hue'tyáanaj. ³⁷ Séecan mu huácu'ij i maj huo'tyáto'sixij tyetyéj jime', majta je'cácaa huatyéveechixij, majta huo'cu'ij chúun jime' ti juxa'aj tya'antámuamuaa, a'yaa mu metyityojo'jujhua'nya'aj méyee majta méyee, a'íjna metyi'cháaj i huá'navij i cánya'xií nusu i chíiutyee, camu je'ej tyéejviicue'raca'aj, jéehua mu jajpuéjtzica'aj, majta je'ej pua'aj huá'uuriajca'aj. ³⁸ A'íimaj i tyétyacaa, ti'quee a'yan tyihua'tyévijtya'ca'aj maj a'yan huacháatime'nyij i cháanacaj japua, a'yaa mu metyityojo'jujhua'nya'aj, jo'tij quee já'tyi'tij, majta jo'tij jiríj jo'quéetimee, nusu jo'tij já'tyasta'ca'aj, majta jo'tij jo'o'jcu'unyijmee íyan i cháanacaj japua. ³⁹ Majta a'íimaj, camu meexu tya'ancuriáa' i Dios ti jin hua' jimi tya'tóoraj, majta tyámua' tyi'tyeséere'ej muá'raa a'íjna jime' i maj tyá'antzaahuaj, ⁴⁰ a'íj pu jin i Dios a'yan tyitaaxá'pu'i'íntari'ri' ityájma a'íjna i ti jéetze' tyámua' tyí'een mej mij a'íimaj tajamuán tyámua' éenye'ej muá'ra'nyij.

12

Tyiche' a'íjna jitze rányejnye'rej i Jesús

¹ A'yaa pu'ij, ityáj tu jéehua hua'sej i tyeítýee i maj majta a'yan tyá'tzaahuatye', tyiche' tyu'táxaahuataj a'íjna i ti tyí'ta'itziitye', tyajta jaatapuá'citaj a'íjna i tyaj jin je'ej pua'aj ricij i Dios jimi, a'íjna i ti tatyáji'quii, tyajta huatyátaca'nyej tyej tyij néijmi'i jin tyu'tyámue'tin.

² Tyiche' a'íjci jitze rányejnyerej i Jesús, a'íj pu jitze já'ma'can i tyaj jin tyá'tzaahuatye', a'íj pu ajta a'íjn pué'een i ti néijmi'i tyámua'tyí'uurej. Jesús pu jó'viicue'ri' mati'ij yó'tatej i cúruuj jitze, capu jitzán juxié'va'ca'aj maj a'íjna jin jaatatyévi'ra'astaj, ji'nye a'íj pu jamua'reeriaca'aj tijin ti'ij japuéjtzitaren aj pu'ij té'ej huatóotyamua've'sij, ajta uja'ajcáayixij muáca'ta' i Dios.

³ A'íj pu jin, siata'aj a'íjna jitze tyú'mua'tyij je'ej ti huaríj i Jesús, ti'ij a'íjma jitze ma'can jaapuéjtzitariaca' i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íica'aj, a'íj xu jin quee cua'naj siajta quee tyóoxa'huata'an. ⁴ Ji'nye caxu mua'aj seexúj a'íjna jin huácuij i siaj nyo'se' siaj sij jaatyámue'tin i ti je'ej pua'aj een i Dios jimi.

⁵ Siajta mua'aj seríj yo'huá'xij a'íjci i nyúucarij i Dios ti jamuatá'caa, a'yájna ti'ij hua' táataj tyihuá'ixaatye' i juyójmua'. A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin:

Capáj nyiyóoj tyá'xaahuataj,
i tavástara' ti tyí'mua'itii,
capáj pajta ahuárita' huaré'yi'can
tipua'aj a'íjn puéjtzij muaatá'an.

⁶ Ji'nye i tavástara' pu a'yan tyé'itii a'tíj ti xie've',

ajta puéjtzij jaatá'sij a'tíj ti a'yan huatamua'aj
tíjñ nyiyóoj.

7 A'íj xu jñn mua'aj jajpuéjtzij siaj sij tyámua'
huárinyij. Dios pu a'yan já'mua'uurej
ti'ij ajta a'tíj huá'uurej i juyójmua'. A'tíj
tina'aj ti tyiyójmua' a'yaa pu tyámua'
tyihuá'mua'tyej i juyójmua'. 8 Ajta tipua'aj
Dios quee tyámua' já'mua'uurej ti'ij juyójmua',
caxu sij mua'aj jí'récán jime' yójmua'mua'
pué'een. 9 Ajta a'yájna, tyati'ij tyooj
ti'riistaca'aj, a'íimaj i tahuásimua'ci'ij a'íi mu
tyitaamuá'tyej íyan cháanacaj japua, tyajta
a'yan tyihuá'astijria'ca'aj. A'íj pu jñn, tyiche'
jéetze' tyámua' tya'rá'astijre'en a'íjci i tavástara'
i ti jusén jñn séejre', ajta a'yan tyitaatá'sij tyej
tyij jimí júurij tá'ra'nyij. 10 Tahuásimua'ci'ij mu
tyámua' tyitaamuá'tyej íyan cháanacaj japua,
majta quee á'tyeej maj a'yan tyí'ta'itii je'ej ti
tyihua'ránajchica'aj, ajta i Dios, a'yaa pu een
jñn tyí'ta'itii ti'ij tyámua' táa'uuren, tyej tyij
a'yan éenye'ej tá'ra'nyij ti'ij a'íjna. 11 Ajta a'yan
tyi'ja'yájna tíquee naa tyú'asej tipua'aj tyi'tíj
jñn tyajpuéjtzij, sulu a'yaa pu tyú'cui', ma' ajta
a'yan tyitatyáhuí'rii tyej tyij taxáahuaj séjre'ej,
tyajta tyámua' éenye'ej.

*Je'ej ti tyihuá'uurej a'íjma i maj quee janamua-
jracuj i Dios nyuucacaj*

12 A'íj pu jñn, siata'aj jaajájcua're'en i siaj jñn
uhuácaca'nye'ej i jumuáca' jitze siajta jutunúj
jitze, 13 siajta jáahuoonyij a'íjna i juyéj ti hu-
atóoje'yey, siaj sij tyámua' huárinyij i ju'íicaj
jitze, siata'aj sij tyámua' tyityaaju'un i Dios jimi.

14 Siata'aj tyámua' eenye' néijmi'caa jamuán, siajta tyámua' tyityetyúucha'íij, ji'nye tipua'aj a'tíj quee tyámua' tyi'tyúucha'íij, capu a'náj jaséjran i tavástara'. 15 Caxu tyi'tá'care'en ti síij tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en, ti'ij a'íjna jin quee che' i Dios tyámua' tyaatá'an, nusu ti síij huataséjre'en ja'mua jimi ti seequéj tyo'cájmua'rej ti'ij a'ín je'ej pua'aj jamuáa'uurej siaj sij tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en i Dios jimi. 16 Che' quee a'tíj juxana'ciria'aj, nusu já'xaahuataj a'íjna i ti Dios jaatyájtoo ityájma jimi, ji'nye a'yaa pu huaríj a'íjna i Esaú, a'íj pu jin quee ja'ancuriáa' i ti jaci'tyíiche'en, ti ajta á'ria'ra' pué'eenye'ej, a'íjna jime' ti huataí'cuataca'. 17 Siajta a'yan tyá'mua'reej tíjin ti'ij jaataxié'vej ti jáaci'tyij a'íjna i ti jin Dios tyámua' tyeetyátoonyij, a'íi pu i táatajra' jaaré'ityaca', tyij ajta jéehua huóoyiinyaca', capu che' huatá'i'riitariaca' ti jáahuiire'en.

18 Siajta mua'aj caxu ajtyáxiiriaca' i Dios jimi, matí'ij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj a'áa ja'tanyéj i jiríj jitze jo'tij já'taaca'aj, ajta ootíca'ca'aj, majta jéehua viiyaca'aj japúutzarij jime', 19 caxu siajta jáanamujri' ti'ij a'tíj ucájijhuaca' i a'huáj tzajta', nusu ti'ij i Dios tyu'taxájtaca'. A'íimaj i maj jáanamujri' a'yaa mu jéehua tyaatáhuaviiri' tiquee che' tyihuá'ixaaty'e'ej, 20 ji'nye camu pújooriajva'aj maj a'yan huárinyij je'ej ti tyihuo'ta'íj a'yan tíjin: "A'íjna i ti japuan rá'íicataj i jiríj, siata'aj tyetyéj jin jaatyáto'sixi'in, capu je'ej tyij ajta cáitzij pué'een, che' huámu'i'nyij." 21 Huápu'íj

pu tzíinyi'si' huasé'rihua'aj i maj jaaséej, ajta a'íjna i Moisés a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijn: "Nyényevivej a'íjna jime' nyaj tyí'tziinye'."

²² Siajta mua'aj, séej jitze xu i jiríj a'yan tyitye'ejtyáxiiriaca' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Sión, siajta chájta'naj jitze jo'tij i Dios ti júurij já'sejre', a'íjna i Jerusalén jútye' ti já'sejre', jo'maj majta mue'tíj ja'tyúusiire' i maj tajapuá tyí'huiire' mej mij tyaatatyójtzi're'en i Dios, ²³ jo'maj majta ja'tyúusiire' i maj anáatya'aj yójmua'mua' pue'éenye'ej muá'raa i Dios, i maj majta meríj á'yu'si'ij u tajapuá. A'íj xu jimi ajtyáxiiriaca' i Dios, i ti néijmi'caa tyí'ijtye', siajta a'íjma jimi i huá'juuricamej i tyétyacaa i Dios ti tyámua' huó'ruuj, ²⁴ a'íj xu jimi ajtyáxiiriaca' i Jesús, i ti a'yan tyu'xá'pui'intarej a'íjna jime' i nyúucarij ti jájcuaj, ajta i juxúure' jín tyámua' táaruuj, i ti jéetze' tyámua' eenye' séejre' i Dios jimi, quee i Abel xuure'.

²⁵ A'íj xu jín tyámua' siana'aj siaj sij quee já'xaahuataj a'íjna i ti tyajá'mua'ixaatye'. Ji'nye a'íjma i maj quee jáanamujri' ti'ij i Dios huo'tajé, capu huó'huii. A'íj pu jín quee i'ríj ti'ij táahuiire'en tipua'aj tyeetyáxaahuaj a'íjci ti a'yan tyí'tajee i jútye' ti já'sejre'. ²⁶ A'ájna imuáj, a'íjna i nyúucaria'ra' i Dios pu jaatóoriaxij i cháanacaj ti'ij tyu'taxájtaca', ajta ijíj a'yaa pu tyí'xaj tijn: "Nyajtáhua'aj nu jaatóoriaxi'ij i cháanacaj, nyajta néijmi'i i tajapuá ti tyejé'sejre'." ²⁷ A'íjna i nyúucarij ti jime'yee "nyajtáhua'aj nu jaatóoriaxi'ij", a'yaa pu huatóomua'aj ti tyu'tóoraxi'sij i ti tyú'taavijhuaca',

a'yaa pu'ij tyi'tyiá'sij a'íi pu'quij tyu'tyá'tzeere'ej i tiquee tyí'rij ti tyu'tóoraxi'in. ²⁸ A'íjna i Dios ti jin tyámua' tyítatá'caa, capu i'rij ti jaatóoriaksi'in, a'íj pu jin jusén jime' séeria'aj ja'mej. ²⁹ Ji'nye a'íjna i Dios i tyaj jitzán ajtyáma'can a'yaa pu een ti'ij i tiéj ti néijmi'i tyí'tie'raciaa.

13

Je'ej maj tyityetyúucha'íij muá'ra'nyij i maj tyá'tzaahuatye'

¹ Caxu jatapuá'citacare'en i siaj juxie've' ti'ij ju'ihuáamua'. ² Caxu yó'hua'nán siaj tyámua' tyihuo'tyéjeevej i maj já'muamuaarej, ji'nye a'yaa mu majta séecan huaríj, majta quee jamua'reeriaca'aj maj a'íimaj pué'eenye'ej i maj tajapuá tyí'hui're'.

³ Siata'aj huo'támua'ree a'íimaj i maj eetyánami', a'yan cuxáa mua'aj siajta hua'جامuán eetyánami'huaj. Siajta a'íijma jitze tyú'mua'tyij i maj je'ej pua'aj huá'uurej, ji'nye a'yaa pu tyí'rij ti a'yan cha'tána'aj mua'ajmaj tyajamuáa'uurej.

⁴ Miche' néijmi'i huo'tyátzaahuatye'en i ju'irástyamua', majta a'íimaj i jucínastyamua', majta tyámua' tyityahuóocha'íin i maj nyejnyei'chej, ji'nye Dios pu huá'xijtye'en a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íij, ajta a'íijma i maj juxana'cire'.

⁵ Caxu huápuí'ij jaxie'va'aj i túmii, siata'aj a'íjna jin huatóotyamua've'en i siaj caa tyí'ijcha'íij, ji'nye Dios pu a'yan tyu'taxájtaca'tíjin: “Canu a'náj muaatátoosij, canu nyajta

a'náj mamuuriésij.” ⁶ A'íj pu jin í'ríj tyaj taxáahuaj a'yan tyu'taxáj yee:

Tavástara' pu nyahuiire', a'íj nu jin quee tyí'tziinye'.

¿Ji'nye nya'uuren í tyéviij?

⁷ Sياهو'támua'ree a'íimaj í maj jamuáavi'tij, majta jamuáa'ixaa í nyúucaria'ra' í Dios, siata'aj a'íjna jitze tyú'mua'tyij je'ej tí tya'raj ja'mua jimi, siajta je'en a'yan cha'taj siana'aj tyá'antzaahuatye'en mati'ij a'íimaj.

⁸ Ciríistu' pu a'yan tyí'sejre' ijíij, tí'ij ajta tyí'sejria'ca'aj jájcuaj imuáj, ajta a'yan tyí'séere'ej ta'mej jusén jime'. ⁹ Caxu tooa'care'en tí a'tíj jamuáacuanamuaj a'íjna jime' í nyúucarij tí seequéj namuajre'. Jéetze' pu tyámua' tye'mej siaj huóoxie've'en, quee siaj a'íjna jitze tyí'mua'ajcaj í yi'ráj tí a'yan tyihuá'íjtye' tyi'tíj jime' tí'ij cue'ráj, capu tyi'tíj je'ej tyihuá'huiire' maj a'íj ará'astijre'en.

¹⁰ Dios pu a'yan tyeetyájtoo ityájma jimi í tyaj japuan tyu'támu'vejritaj tíquee hua'tá'caa maj japuan tyú'cua'nyij a'íimaj í maj ará'tyeej a'úun tyí'huiire' í ináamuaj tzajta'. ¹¹ Ji'nye a'íjna í tí va'cán jin tyi'tyéjvee í Dios jimi, a'yaa pu tyu'tyáto'ra'aj í ya'muáatyee xuure', ajta je'en jaatámu'vejritaj a'íijma jitze huatama'can í maj ootyá'itzee í Dios jimi, ajta í hua' hue'ra' í ya'muáatyee a'áa pu yo'tyáteeraj apua'quéj jo'maj jo'cháatima'caa í tyeityee. ¹² A'yaa pu ajta í Jesús tyaapuéjtzitariaca' apua'quéj í chájta'naj jitze, ta'aj ij a'íjna jin í juxúure'

jìn tyámua' huó'uurej i jutyéityeristyamua'.
 13 A'íj pu jìn, tyiche' jimí ajtyáxiirej i Jesús,
 apua'quéj jo'tyaj tyeemí' jo'cháatima'caa
 tyej tyij a'yan cha'taj tyana'aj tya'ajpuéetzij
 tá'ra'nyij tí'ij a'íjna. 14 Ji'nye íiyan i cháanacaj
 japua capu chájta'naj ye'jé'sejre' tí jusén jìn
 séejre', a'íj pu jìn tyiche' jáahuosime'en a'íjna
 i chájta'naj tí jusén jìn séejre'. 15 Tyiche'
 nyúucaritze' i Jesús tyaatatyójtzi're'en i Dios.
 A'íi pu a'íin pué'een i tyaj jìn tyu'támu'vejritaj.
 Tyiche' jitzán huátatyamua've'en tyajta
 tatyényij jìn tyaatatyójtzi're'en. 16 Caxu
 yó'hua'nán siaj tyámua' tyityetyúucha'íj, siajta
 huo'tyáhuíire'en i séecan a'íjna jime' i siaj
 tyi'ijcha'íj, ji'nye a'yaa pu tya'ráanajchi i Dios.

17 Siahua'rá'astijre' a'íimaj i maj
 tyaja'muamua'tyej i tyeyúuj tzajta', ji'nye a'íi mu
 a'náj tina'aj ja'muacha'íj, a'yaa mu tyá'mua'reej
 tí a'yan tyúuxie've' siaj jaatánamuj i Dios
 je'ej siaj tyi'tíj jìn huaríj. Siata'aj tyámua'
 tyu'muárie'en caxu tyévi'si' rijcaj, ji'nye capu
 tyi'tíj jìn je'ej tyajamuatyáhuí'rii.

18 Siata'aj tajíme' jahuoocaj, tyej tyij tyámua'
 eenye' i tyaj jìn ma'umuámua're', ji'nye a'yaa
 tu tyá'xie've' tyaj a'yan huárinyij je'ej tí
 tyí'xa'pui'. 19 A'yaa nu nyajta huápui'ij
 tyaja'muahuaviiij siaj sij jéehua jahuaviiraj i Dios
 tí'ij ajtáhua'aj naata'an nyej jiye'tzín mua'ajmaj
 jimi jo'tyávaacaj.

*Tyámua' pu tyihuo'tyájtoo ajta huo'tatyójtjej
 i tí jìn ja'antypuá'rij*

20 Che' i Dios i ti tyámua' tyitaatyéje, ti ajta jaatájuurityej a'íjci i tavástara' Jesús, i ti va'cán jin antyúumua'reej, a'íjna jime' ti huá'cha'ij i jutyéityeristyamua' tí'ij síj ti hua' cújta' huaméj i cánya'xii, ajta je'ráaxirej i juxúure' tí'ij jaaxá'pui'intare'en a'íjna i nyúucarij ti jájcuaj ti ajta jusén jin séejre', 21 che' a'ín tyámua' jamuáa'uurej siaj sij néijmi'i jin tyámua' eenye', siajta je'en a'yan huárinyij je'ej ti a'ín tyá'xie've', ta'aj ij a'yan táa'uurej je'ej ti a'íj tya'ránajchi a'íjna jitze ma'can i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een. A'íj pu jin, tyiche' jusén jin tyámua' tyé'tyojtzi're'ej.

22 Nye'ihuáamua', a'yaa nu tyaja'muahuavij siaj tyámua' tya'ancuriáan a'íjci i nyúucarij i nyaj jin tyajá'muayu'se'ej nyajta a'íjna jin ca'nyíjra'aj jamuatá'caa. 23 Siata'aj jáamua'reej maj meríj jaatátoj a'íjci i ta'ihuáara' Timoteo, tipua'aj jiye'tzín yará'astij, nyáaj nu já'vi'tin nyati'ij mua'ajmaj jimi jó'me'en.

24 Siata'aj huo'tatyójtje'en tajitzé ma'can a'íimaj i maj ja'mua jimi antyúumua'reej, siajta néijmi'caa i tye'ityeristyamua'me'en i Dios. Majta i Italia maj já'ma'can, a'í mu majta yajá'muatyojtje'.

25 Che' i Dios tyámua' tyajamuaatyátoonyij néijmi'caa mua'ajmaj. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

**I nyúucarij ti jájcua ti a'ijna á'xaj i
Tavástara' i Jesús ti Ciríistu' pue'een ajta
Salmos**

**Cora, Santa Teresa: I nyúucarij ti jájcua ti a'ijna
á'xaj i Tavástara' i Jesús ti Ciríistu' pue'een ajta
Salmos New Testament+**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, Santa Teresa

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

4f03662f-a4e0-5c7c-a13b-0b7002b5b8f6